

טיב הקהילה

ב"ד

חג הסוכות

ט"ו תשרי תשפ"ד

הזמנים לפי אופק דרושלים

זמני הדלקת הנרות ומצ"ש

הדרה"ג 5:52

מוצ"ש"ק 7:02

ר"ת 7:43

סוף זמן קריאת שמע והפילה

סוק"ש"א 8:46 | סוח"ת"א 10:01

סוק"ש"ב 9:30 | סוח"ת"ב 10:28

הזמנים לפי שיעור קיץ

גיליון מס':

696

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרב"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

גליון מוגדל |

טיב המועדים

בביאור זה לא יפלא כלל מדוע נקראו ימים אלו "זמן שמחתנו". היש לך שמחה גדולה מזו שכל אחד זוכה לחסות ולהסתופף בצל כנפי השכינה ולהמשיך עליו אורות סופלאים וקדושות עליונות לתוך חיי המעשה? הרי בכל אכילה ואכילה בכל משקה ששותה או תוסה שנתון לעפעפי בתוך הסוכה, מקיים הוא בזה מצוה רק יפקח את עיניו ולבו יבחין וידאה כמה מצוות זוכה הוא לקיים בתוך הסוכה כלאחר יד, ללא שום סמאץ וללא כל קושי.

זמן שמחתנו

במקום גילה שם תהא רעהה
אך לצד זאת עלינו לזכור הא דאמרן חז"ל (בסוכה ל ב) שבמקום גילה שם תהא רעהה. הגה הסוכה רומזת כל כולה לשמות הקדושים כידוע מספרים הקדושים (פי' עין חיים שער תג הסוכה פ"ג, הדפנות הסכך ואפילו קרקעיתה, כולם סכונים כנגד שמות הקודש. ומשום כן רובצת עליה אחריות גדולה ויתורה להתנהג בסוכה באופן הראוי ובדרך ארץ. בפרט שאנו זוכים ומסבים עמנו לשולחן שבעת הרועים אותם או מזמינים לשהות במחיצתנו, כסובא בזה"ק (הל' ג ק"ג ב) שיש להזמין בהם: "חייב אושפיזין עילאין חייב, חייב אושפיזי מסימנא חייב" [= שם אורחין עליונים ש"ב. שם אורחין האמנת שם] והם אכן באים לשהות עמו כמו רעים אהובים עד שיש שכתבו שצריך להעמיד כיסא מיוחד עבור האושפיזין של אותו יום. צא וחשוב, הרי כמה נזר האדם בסוכתו לא להזים את קולו בסוכה שלא ישמעו שכניו הסמוכים את קולו ורומז, על אחת כמה וכמה כשסמב לשולחן יחד עם שבעת הרועים, היא שתהיה הנחתו בקדושה ובטהרה כראוי וביאות.

שגב מעלת השמחה ובפרט שמחה של מצוה
ידוע מה שגילה סודו רבינו הארי"ל, של כמה שזכה להשגת החכמה הנפלאה הנסמדת, ולהשגת רוח הקודש, הכל בשביל שהיה שמהר רבה בעסק התורה ובקיום המצוה יותר סממץ של רב (על פלא יתקן שדך שחז"ל). וכן כתב בשער רוח הקודש (הג"ש) שמכות השמחה יבוא לרוח הקודש, והיפך השמחה ומידת הכעס מונעים ומפריעים חלות רוח הקודש. חלקים שם: "כי אין דבר מונע רוח הקודש יותר מכהעס (גלוהות) סן ההקפדה בתכלית האחרון, אפילו עם בני ביתו. וסן העצבות בתכלית האחרון. כי אין נבואה שורה כלל, אפילו על הראוי אליה, מתוך עצבות. ויהיה שמת בחלק, אפילו בשעה שישורין באין עליה, כמו שכרוב (הג"ש) וואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך וגו'. ואחר כל זה יהיה עוסק בכל כוחו בתורה לשמה לגמרי, לעשות נחת רוח ליצורו בלבד".

"כשיעסקו בתורה ובמצוות יהיה שמת עד קצה האחרון, כמו שכתוב (תהלים קי"ג קט"ב) שיש אנכי על אסדתך כמנצח שלל רב, כי על ידי כן ימשיך שפני בכל העולמות" עכ"ל.

ומקרא מלא דיב הכרוב, בסיבת כל התוכחה שבמאה קללות חסר שותים שלא הזכירה תורה שום עבידה או עוון שתבוא הקללה מחמתו, כי אם: "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב, מרב כל" (הג"ש סו) שדבר זה בלבד גורם כל ארורים קשים הללו. וכנראה שזה מביא לכל העבירות הקשות שגורם החורבן, כמו שנתבאר שהעדר השמחה בתורה ועבודת ה' מפיל את האדם אלי פי שחת. ומבואר כאן ברוב, שאפילו כשעובד הש"ת ומקיים התורה והמצוה, אלא שלא עבדת את ה' אלקיך בשמחה, זה מספיק להביא את כל הקללה רחל.

גדל ענין שמחה
מה שאנו מדברים שמחה, אין הכוונה שמחה של מצוה, שכן זה הרי מדדנה

'זמן שמחתנו' על שום מה

כתב הרמב"ם (הגהות לזכ פ"ק ח): "אף על פי שכל המועדות מצוה לשמוח בהן, בהג הסוכות הייתה שם במקדש שמחה יתירה, שנאמר (ויקרא כ ב) ושמתם לפני ה' אלקיכם שבעת ימים". והדבר אומר דרשנו, מה יש בה בהג הסוכות שמשום כך נקראה "זמן שמחתנו" מה שנתנה? הרי הקב"ה נתן לנו שלש רגלים: פסח - יום שיצאנו מסצרים שבעות - בו קבלנו את התורה, סוכות - זכר לענני הכהב, אך לא

ראינו שאחד מימים טובים אלו סכונה "זמן שמחתנו" זולת תג הסוכות. כמלאך הנצב על ראש דרך

אך בכדי שנוכל להבין מהו השמחה המיוחדת שיש בהג הסוכות, נשוב כמה ימים לאחור, ליום הקדוש - יום הכיפורים, כל אחד שרדי במצב שונה לגמרי, לבוש בגדי לבן כמלאך, ללא אוכל וללא משקה, כל כולו שקוע בעבודת התפילה, ברעיונו משוטטות מחשבות אחרות לגמרי, נעלות לאין ערוך ממה שהוא רגיל אליהן, כל ימות השנה, כולו רוחניות מלא בקבלות טובות ורצון אמתי לשיפור המעשים. כמעט ולא ניתן להכירו שהוא אותו אחד משכבד הימים.

בכתבי הארי"ל מביאר (שער הסוכות - דחשי"ם יום הכיפורים דח"ש א) שביום הכיפורים מתעלה כל אחד לזונה עליונה ביותר הסכונה - "אימא עילאה", וכאשר מגיעים לדונה זו אין צורך באכילה ושתייה ושאר צרכי התוף בעת הזאת צריך רק מוון רוחני היוצא מהלב הפה ומטעם זה תקנו ביום הכיפורים חמשה תפלות, שהם המוון והקיום ביום זה, הלך חמשת צרכי התוף שנאסרו בו דהיינו, אכילה ושתייה וכו', כי ביום קדוש זה אין צורך בהם אלא במוון הרוחני. אך איות רק העריב עליו השמש ופנה יום שוב הוא לביתו ופונה לעסקיו השונים, חיי היום יום טובעים ממנו את שלהם, נבחר הוא לגמרי, אך נפלו יגורים סאיגרא רמא ונישאת לבידא עמיקתא וגמכות, איה הם כל אותם השגות נעלות ודרנות עליונות בהם היינו שרויים?

בצלל חמדתי וישבתי

אולם אין חולפים להם אלא ימים מועטים והנה מתקדש עלינו החג - תג הסוכות ומבואר בזה"ק (הג"ש א) שבסוכות הקב"ה מקיף אותנו בצילא דמשימתהא - צל האמונה, בוטן זה אנו חוזרים לשכון בטח אצל דונה עליונה זו של "אימא עילאה", כאותו ילד קטן שרק בעת ששרוי בחיק אמו המסוככת ומגוננת עליו מרגיש הוא בהרגשת בטחון ושלווה, שום דבר אחר לא ישווה לה ולא יעניק לו את אותה הרגשה, כך הקב"ה מקיף אותנו בהג הסוכות עם האור והסקיף כאם המסוככת על בניה באבהה ובחמלה (הג"ש שש

הסוכות דחשי"ם תג הסוכות ד')

זמן שמחתנו - על שממשיכים הקדושה לתוך חיי המעשה

זהו אם כן השמחה הגדולה, שאנו זוכים לחסות תחת צל כנפי השכינה בדרנות העליונות ביותר כמו שהיינו ביום הכיפורים, אך בשונה מיום הכיפורים בו צריך לענות את עצמו ולעבוד את הש"ת על ידי המגענות מצרכי העולם הרי שבתג הסוכות עובדים אנו את הש"ת יחד עם הגשמיים על ידי אכילה ושתייה ושינה, אנו מכניסים את הקדושה והטהרה לתוך חיי המעשה והחולין. לא לחינם הפליג הצדיקים את תג הסוכות באמרתם שמעלת הסוכה היא שנכנסים לחוכה עם ה'בלאטעי' (הג"ש) הדבוק על כפות הרגליים דהיינו, בכל מצב שהואדם נמצא ואפילו אם דבק בגשמתו טיט ורפש, בכל זאת כלם כאחד נכנסים לתוך הסוכה לשהות בצל כנפי השכינה המסוככת על בניה רחומיה.

טיב המערכת

הושע נא - למען

זה עתה עברנו את הימים הנוראים ראש השנה ויום הכיפורים ועומדים אנו בפתחם של ימי תג הסוכות הנקראים זמן שמחתנו, שבסופם יהיו היום הגדול הושענא רבה ושמחת תורה, והגם שאלו וגם אלו נקראים ימים טובים, וגם חגי תשרי בכללותם הם ימים מקודשים ונוראים, אבל בכ"א תג הסוכות הוא שונה והוא נקרא "זמן שמחתנו". כדי להבין את גדל ימי תג הסוכות הבה ונתבונן בכך שלמרות שחג הסוכות הוא רק "זכר" ליציאת מצרים שהרי יציאת מצרים היתה בפסח ולא בתשרי, ובכל זאת למרות שבפסח אומרים הלל השלם רק ביום הראשון, כאן אנחנו אומרים הלל השלם בכל יום כמ"כ בעת אמירת ההושענא כשאנו מסובבים עם ארבעת המינים וארון הקודש פתוח כמו בתפילת הנעילה ובפרט בהושענא רבה שחוזרים על כל ההושענא עם הארון הפתוח כל אלו מלמדים אותנו מעט מעיד על גדל יקרת הזמן.

זאת עלינו לשים אל ליבנו כי בימים הנוראים שעברו עלינו לטובה, כמעט ואין מזכירים בתפילות בקשות גשמיים, ואילו בסוכות אנו מתפללים על כל הגשמיים שיהיה בטוב ובשפע, וכו', וע"פ דרכינו יש לשאול: היתכן? כיצד זה שאנחנו מקדישים תפילות שלמות עבור הגשמיים? זהו ענין בוזן הכי גבוה של תג החג, כשארון הקודש פתוח? ובאמת התשובה היא: משום שאנו מקדימים ואומרים 'הושע נא למענך', כאילו אנחנו מכריזים קבל עם ועדה כי לכל הבקשות שלנו יש מטרה אחת: 'למענך'! כי אם לא כן הרי אנו ח"ו כמו שהזכרתי הק' מגדיר זאת 'צווחין ככלבין הב הב, אבל כשמבקשים בשביל כבוד הש"ת - 'למענך', אז אפשר לבקש הכל - גם גשמיים בשפע.

עלינו לצלל היטב את הימים הבעל"ט ובפרט את הזמנים המיוחדים שבהם כגון באמירת ההלל וההושענא שאז כל אחד יכול להזדהות על כל הטוב ולבקש ולפעול שפע לכל השנה ברוחניות וגם בגשמיים.

(ע"פ ההקדמה לספר טיב המועדים לחג הסוכות)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיב

באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

עדכוני קבלת קהל 100024-0534

טיב
ההודעות

י"ד הונדה הרוחנית ר' יעקב רבינוביץ | עורך: ש. גולדשטיין

אנו מסוכנים העיקר לא עצבות פשוט שיהיה שאינו הולך בשמחה בכך שהוא יהודי, הרי הוא כפי טובה לשימים זהו סימן שמעולם לא הבין משמעות הברכה שלא עשני גוי. הוא חוכך עצמו עם חסדי הוא או לא... - זהו גאון מה פתאום חסיד? העיקר יהודי! עצבות היא שאלו תחתית אבל מה היא עצם העצבות מעמל... חסר לי... בשמיות ובחזונית זה הכל אנ'י...!

אולם סמיות היא שבידת הלב ההבדל בין עצבות לסמיות הוא כחוש השערה, בכל התורה הוא כחוש השערה: נשחט רובו כשר, מצה טריפה וכו'. מצעבות נעשה כבדות הנק, נשכבים לישון, אינו יכול לסבול את עצמו, אינו יכול לסבול יהודי אחר, ונעשה נחרץ וחריף בעצמו. - אבל הסמיות אינה מניחה לישון... הרי עדיין לא התחלתי לעשות משהו, חוטפים תפילה, תורה, מצוה כשפוששים יהודי נהגים מראיתו. - אלא שעם כל זאת הסמיות העדינה ביותר יש לה בכל זאת נגיעה עם העצבות, והשמחה הנטה ביותר הרי נובעת מן הקדושה עכ"ל.

ובסוף מאור ושמש (פי' התלמוד) כתב חלקי: "יסוד גדול בעבודת ה', להרחיק עצמו מצעבות ומה שחורה רחמנא ליצלן בכל האפשרות, שמצוה בוודא הקדוש שעצבות הוא שסך עבודה זרה עיין שם. והמפתח לזה דמי שהוא בעיניו משוטט במחשבתו מחשבת עבודה זרה. על כן צריך להתרחק מהעצבות מאד וסוף, כי הוא גביא את האדם לכל מיני עבירות. - והעצבות תחילתו הוא שמתגבר בקרבו תאוות אכילה כאשר עיניו רואות האיש אשר הוא שרדי במרה שחורה רחמנא ליצלן אוכל בתאוה ורעבנות ובמחירות ומתאוות אכילה נמשך אחר תאוות אחרים עכ"ל ע"ש.

ונכל להתבונן גדול ערך השריבות המצוה מעצם הברכות שאנו חוזרים ומברכים מדי יום בברכות השחר, שלא עשני גוי, שלא עשני עבד, שלא עשני אשה. ולכאורה שונים ברכות אלו משאר ברכות השחר, שהן כולם חוזרים ומתחזקים ונעשים מדי יום מחדש, שבכל יום הוא שוב מליבש ערומים חוקף כפופים וכו'. מה שאין כן אלו הברכות הלא הם קבועים ועומדים משעה שנולד לכל ימי חייו, שמכיון שנולד ישראל הרי נקבע לעולם שלא נעשה גוי עבד ואשה ומדוע עלינו לחזור ולברך ולשבח על כן בכל יום. אלא קיימא לה בכל ברכות השבח שמכיון שברכב פעם אחת שוב אינו חוזר ומברך, עד שלא יתחדש דבר חדש. כגון בברכת שהחינו על חידוש הפרי או הזמן, או ברכות הראייה דומיהם שמכיון שברך עליהם פעם אחת אינו חוזר ומברך שוב בכל שעה ושעה. שאם ברך על החג שנתחדש ברכת שהחינו, לא יחזור לברך בכל יום משבעת ימי החג, ומאי שנא אם כן ברכות אלו שמתחזקים בכל יום שוב.

ויותר היה ראוי לכאורה לברך ברכות אלו פעם אחת בחיים משמלאו לאדם י"ג שנים ונשלם בגדו איש ישראל בו חיובא, שיתברך אז פעם אחת הברכות שלא עשני גוי עבד ואשה. ומאז והלאה הרי לא נחודש בו כלום ויפטר באותה ברכה לכל ימי חייו, ולמה לו לחזור על זו הברכה מדי יום ביומו.

אכן על דרך העבודה רואים שברכות אלו מיסוד היהדות הם וצריך להם איש ישראל מדי כל יום מחדש, בעת שפותח את יומו החדש לעבודת השם והתפילה שצריך לברך עם שחר את שלושת ברכות אלו כדי שיעיד להעריך אל נכון בכל יום מחדש את גדל מעלתו ויקר ערכו, שלא עשני גוי עבד ואשה. מן הראוי אפוא כשהיחדי נגיש לקיום מצוה אחת בתורה שיתמלא לבו שמחה כמצוה שלל רב על הוכחת הגדולה שנפלה בחלקו שיכול לקיים מצוה ה', ולשרת לפניו. ופשוט דכתיבתו האדם בגדל וזונו בעצם היותו איש יהודי, ושייך לעם ישראל, הרי יתעורר מזה נפא בשמחה עצומה. שמחת חסידים ואנשי מעשה בעבודת השם ובוה נראה הרמז במשל שחפשו הפוסקים שצריך

להתפלל "כמונה מעות". ומקורו בב"ח (א"ח סי' ס"א א) וז"ל: "כתב רב עמרם וצריך להפסיק בין תיבה לתיבה כו'. נראה דרצונו לומר שלא יאמר התיבות במרוצת אלא במתון מתון, כאילו מונה מעות אחת אחת. והוא דצריך ליתן ריווח בין הדבקים ענין אחד הוא שלא יאמר על לבך בנשימה אחת וכו' כ"ל. והביאו זאת הפוסקים להלכתא על אלוהי רבא ושם פ"ק ה' ומשנה ברורה (שם פ"ק ה') ויתרה מזו הפסיק באלוהי רבא (שם ה' פ"ק ה') שלא רק בתיבת התפילה יקרא כמונה מעות, אלא אף באותיותיהם עיין שם מ"ש בשם האחרות חיים. ואפשר נרמז בד"ן זה לא רק מצד ההפסקה שבין תיבות התפילה שמוציא ספיק, שייאסרו כהונן. אלא אף מצד ערך התפילה ושמחתה, שידוכם בנפשו ערך כל תיבה שבתפילה. כמו אדם המונה מעות בסכומי עתק, שובל מספר שמונה יש לו שמחה גדולה ברווחו העצומים והרי ערך כל תיבה בתפילה הוא יותר מכל הון דעלמא.

ומהאי טעמא נעמנו אצל החסידים בענין התענית והסגופים שהם גורמים וחולשה לאדם ומסמלא נופל בעצבות וכעס ומה שחורה, כדכ"ס של סמנעם. והענין יותר לעבוד השל"ת מתוך שמחה ורצון, ולישב יחידו באהבים בלימה המקרבת (סמנעון ק"א) ובשיירי דבקות וכיסופין לקל חן, איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק' וישמחה א' - שמתוך חברה של מצוה זו, מתעוררת הנפש האלקית, לעבדו יתברך בשמחה ורצון.

להעריך מאד כל תורה ותפילה וקיום המצוה וכי נוכל לשער ערך של לימוד התורה - שבכל תיבה בתורה מקיים מצוה עשה דאורייתא כאשר כבר יסוד והעלה בזה בספר חפץ חיים (הל' אסורי לישון ד"ע פ"ד, ע"ש) על פי דברי הגמרא י"ע בשנת אליהו (פ"ה פ"א ס"א בפרוש האר"ן) בענין הירושלמי ע"ש. צא ולמד מה שאמר בוודא הקדוש (א"ח ד"ה א) על חידוש אחד שזוכה איש ישראל לחדש בתורה עד היכן מנעימם הדברים. חלקי: "בראשית. רבי שמעון פתח (שם פ"א ס"א) ואשים דברי בפ"ן, כמה אית ליה לבר נש לאשתדלא באורייתא ימסא וליילא בגין דקב"ה ציית לקלוהו דאינון דמתעסקי באורייתא. ובכל מילה דאתחדש באורייתא על ידא דההוא דאשתדל באורייתא עבד ריקעא חדא'.

א"ת בהויא שעתא דסלה דאורייתא אתחדשת מפורסיה דבר נש, והיא מלה סלקא ואתחדת קמיה דקב"ה וקב"ה נגיל להיא מלה ונשיק לה ועמד לה בשבעין עטרין גליפין ומחקק, ומלה דחכמתא דאתחדשא סלקא ויתבא על רישא דצדיק חי עלמין וכו' עכ"ל. כמה ראוי אם כן לאדם להיות שמח על זכייתו הגדולה מידי יום ביום לשבת באהלה של תורה ולעסוק בתורת השם.

ובגמרא (שבת פ"א א) "כל מצוה שקיבלו עליהם בשמחה כגון מילה דכתיב (תולדות ק"ק ק"ק) ע"ש אנכי על אסרתך כמוצא שלל רב, עדיין עושין אותה בשמחה. וכל מצוה שקבלו עליהם בקטטה וכו', עדיין עושין אותה בקטטה ע"כ.

ונלמד מזה עד היכן משפיעה קיום המצוה מתוך שמחה שמה שמה שקיבלו עליהם המצוה בפעם הראשונה בשמחה, המשיכו אותה שמחה לכל הדורות כולם. ואילו דבר הנעשה מתוך קטטה, לא נמשך בה השמחה, ועד היום נעשית מתוך קטטה.

וכמו שהוא הסדר בכלל כן הוא הדבר בפרט, שכשעושה ומקיים המצוות מתוך שמחה ורצון טוב, הרי הוא משפיע שמחה על כל סובביו, ומשריש בבני ביתו ובצאצאיו שמחה של מצוה וחשיבות ערכה, ומלמדם שקיום מצוה צריך להיות מתוך שמחה. אבל אם עושה המצוות מתוך הרגל וקרייתו הרי אינו מחזיר את ערך המצוות לצאצאיו. - ומסמלא מוכן שגם הם לא יקיימו את המצוות כי אם "כמצות אנשים מלומדה" (שם פ"ק ה') ללא שום רצון פנימי וחיות הנפש, ועד מהרה יעזבו התורה בכל ניסיון קטן תחילה. יעזור השם יתברך להשפיע עלינו שפע השמחה, לזכות לקיים התורה והמצוות מתוך שמחה פנימית דקדושה.

דיני ישיבת סוכה א. כיצד מצות ישיבה בסוכה שיהיה אוכל ושוטה וישן ומטייל ודד בסוכה כל שבעת הימים בין ביום ובין בלילה, כדרך שהוא דר בביתו בשאר ימות השנה, וכן אם ירצה לספר עם חברו יספר בסוכה, דסוכתו צריך להיות כביתו כל השנה. ולפי שקדושת הסוכה גדולה מאד ראוי למעט בה בדברי חול ושלא לדבר בה כ"א דברי קדושה ותורה, וכ"ש שיהיה זהיר מלספר שם לשה"ר ורכילות ושאר דיבורים האסורים, ומ"מ כשצריך לדבר מעניני עסק לא יצא מן הסוכה בשביל זה, דע"י עצם ישיבתו שם אף בעת דיבורו הרי הוא מקיים מצות ישיבה בסוכה (ש"ע סי' תרכ"ט ס"א ומ"ב וש"ע פ"ב ש"ע).

ב. כתב בספר יסוד ושושר העבודה (ש"ע האיתון פ"ב) וז"ל: על כל רגע ורגע ששוהה בביתו חוץ לסוכה על לא דבר הכרחי וכו' עובר על מצוה עשה מה"ת ע"כ. וכ"כ בסידור יעב"ץ וז"ל: על כל רגע שיהא בביתו בלי הכרע עובר בעשה, ובכל רגע ששוהה בסוכה מקיים מצוה עשה ע"כ (ועי' במנחת שלמה (ה"ב פ"י פ"ה) מה שהאריך בזה דלכאורה הוא תמוה דמאחר והחיוב הוא משום תשובו כעין תדורו, אם כן מאיזה טעם יתחייב לישב בסוכה בכל עת ובכל שעה, הרי גם בכל ימות השנה דרכו לשהות מחוץ לביתו ג"כ ואם כי י"ל דיש בזה משום הידור מצוה, אך קשה למה יחשב כעובר ממש על מ"ע עי"ש מה שהאריך הרבה בזה, וכתב שם דע"כ"פ זה אפשר לומר שכל המצוות לעשות דבר שהוא רגיל לעשותו תמיד בבית ולא בחוץ, וגם עכשיו אין שום סיבה שמונעתו מלעשותו בסוכה, דשפיר חייב בסוכה מעיקר הדין של תשובו כעין תדורו, ולא רק משום דבעידן ריתחא ענשינן על מניעת עשה עי"ש. ומ"מ לכ"ע בכל רגע שיושב בסוכה מקיים ה"ז מצוה עשה וכמ"כ בסוכות תשובו שבעת ימים).

קידוש וסעודת הלילה ג. קודם שיכנס לסוכה, יאמר לשם יחוד קודשא בריך הוא וכו', כמו שצינונו ה' אלוקינו על ידי משה רבינו עליו השלום בסוכות תשובו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישובו בסוכות, למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים שגם לפי דעת הפוסקים יש חיוב לפרש פסוק זה כולו בפיו במצוה זו (ב"א"ה האינו סי' ז).

ד. אחר שיכנס לסוכה והשולחן ערוך והכל מהוקן לסעדה, אין לעשות שהות אפילו בענין לימוד, אלא יעשה קידוש מיד (מ"א סי' תרכ"ה ס"ד).

ה. יש לו לענג את היר"ט בדגים ובשר ושאר המטעמים ויונות משובחים כפי עושרו ויכולתו, ואע"פ שגם בכל שאר יום טוב מצוה לאכל ולשתות ולשמות מ"מ בהג הזה יש לו לשמוח ביותר, ולכן אומרים בתפלה ובקידוש זמן שמחתנו, ומ"מ צריך לזוהר משחוק וקלות ראש ח"ו (מ"א שם סי' ט"ה). כוונת המצוה ו. "בסוכות תשובו שבעת ימים וגו' כי

בסוכות הושבתי את בני ישראל" - הם ענני כבוד שהקיפם הקב"ה בהם לכל יכם שרב ושמש, ודוגמא לזה ציונו לעשות סוכות כדי שנוכרו נוראותיו ונפלאותיו, ואע"פ שיציאו מסערים בחודש ניסן, לא ציונו לעשות סוכות באותו הזמן, לפי שהוא ימות הקיץ ודרך כל אדם לעשות סוכות לצל ולא היתה ניכרת עשייתנו שהם במצות השי"ת ולכן ציונו שנעשה בחודש השביעי שהוא זמן הגשמים ודרך כל אדם לצאת מסוכתו לביתו ואנחנו יוצאים מהבית לישב בסוכה, בזה מראה שהוא עושה לשם מצות השי"ת (ש"ע סי' תרכ"ה ס"א ומ"ב ש"ס).

ז. ויכוין בישיבתו שצינו הקב"ה לישב בסוכה זכר ליציאת מצרים, וגם זכר לענני כבוד שהקיפן אז עלינו להגן עלינו מהשרב והשמש, וכל זה כדי לצאת ידי המצוה כתיקונה, אבל בדיעבד יצא אפילו לא כיון רק לצאת ידי המצוה לבד (מ"ב שם ס"א).

ח. יש לכון דעתו שהוא אוכל כזית או יותר מכביצה, פת לצאת בו ידי חובת מצוה אכילת לילה ראשונה בסוכה. ובדיעבד אם לא כיון, ואפילו אנסוה לאכול ואכל יצא, ומ"מ כדי שיעשה המצוה כתקונה יש לו לחזור ולאכול בכונתו, ואם אינו רוצה להתעקב שם יאכל בלא ברכה (מ"א סי' תרכ"ה סי' ז).

לא יעסוק בשיחה בטילה בשעת הסעודה ט. יש מאנשי מעשה שמדקדקים על עצמם שלא לשיח שום שיחה בטלה בסוכה רק בדברי תורה, ומכל שכן בשעת הסעודה, וראוי ונכון לעשות כן אם בני ביתו ואורחיו הם בעלי תורה, ואף בעל הבית שהוא מיסב עם אשתו ובני ביתו ואין ביניהם דברי תורה, עכ"פ יש להם לזוהר משיחה בטלה, וידברו מעסק החג הקדוש להודיעם טעם מצוה זו כדכתיב למען ידעו דורותיכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל, ומצוה ארבע מינים וכיוצא בדברים אלו של עונג וגם שמחה של מצוה. אבל מי שהוא יושב ודומם לגמרי אין לו שכל טוב בשביל זה, כי זה גורם בטול מצוה שמחת יום טוב שעל ידי זה בני ביתו יושבים ודוממים כאבלים ומנודים ומצטערים כי פה להם ולא ידברו, ואם הם המדברים והוא כאלם לא יפתח פיו, ה"ז דומה לאבל בין החתנים והרבה חשו חכמים למניעת שמחת יום טוב, וגם כי אין לו לעלות במעלות ומדות של חסידות אם אינו מאנשי השם בענין שהוא נראה כגבר יהודי, אלא יאחז מדה כמדתו הכל לפי מה שהוא אדם, ועל כיו"ב אמרו כל השם אורחותיו זוכה ומקבל פני השכינה (מ"א שם סי' ט"ה).

י. הסוכה היא צילא דמהימנותא זכר לענני כבוד, ולכן צריך לזוהר שלא ינהוג בה שחוק וקלות ראש (ב"א"ה האינו סי' ט).

יא. מצוה על כל איש ישראל להושיב אשתו ובני ביתו עמו בסוכה, להיותם מסתופפים בצילא דמהימנותא לטהר את נפשותם ולהודיע אליהם חסדי ה' עם ישראל עמו ונחלתו תמיד כל הימים בעבור תהיה ידאתו ואהבתו על פניהם לבלתי תחטאו (כ"ה סי' תרכ"ה ס"ה בשם יפה ל"ב).

קדושת הסוכה וקדושת האיש הישראלי היושב בצל כנפי השכינה

בסוכות תשובו שבעת ימים

שורש מצוות סוכה בתורתנו הקדושה הוא סמה שנאמר (ויקרא כג טז-ג) "בסוכות תשובו שבעת ימים כל האורח בישראל ישבו בסוכות למען ידעו דורותיכם כי בסוכות השבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים אני ה' אלקיכם".

בספר החינוך ביאר היטב את טעם המצווה ובה כתב שם (מצוה שכה): "משדשי המצוה מה שמפדש בכחוב (שם מג) למען נוכד הניסים הגדולים שעשה האל-ל ברוך הוא לאבותינו במדבר בצאתם ממצרים שסיככם בעניי כבוד שלא זיק להם השמש ביום וקרה בלילה. ויש שפירשו שסוכות ממש עשו בני ישראל במדבר. ומתוך זכירת גפלאותיו שעשה עמו ועם אבותיו גיזר במצוותו ברוך הוא ונזהר ראויים לקבלת הטובה מאתו, הנה חפצו ברוך הוא שחפץ להטיב, בהם דברי החינוך".

חביבות יתירה נדעתי להם לישראל עם קדושים למצוה זו של סוכה ולא זו בלבד שנוכסנים לשבת בצילה לשבעה ימים אלא שעוד נהנו לקיימה בהיחוד אחר היחוד ולייפותה בכל מיני נוע ועיטורים בעדי עדים וכדמצינו התיראז בברייתא (סוכה י.) "סיככה כהלכה ועיטרה בקרמין ובסדינין המצויין, ותלה בה אנויין שקדים אפרסקין ורימונים פרכלי ענבים ועטרות של שבליל, יינת שמנים וסלחות, ולהדריך כמה מצוות חביבות עליין".

כל רגע שיושב בסוכה זוכה לעד מצוה דאורייתא

מיקורי המצוה הוא שלמשך שבעת ימי הנה זונה האדם את ביתו וקורת גו הקבוע מעליו וקובע את מושבו איזו בצל הסוכה ולא רק עבד עסקי אכילה ושתיה הוא עושה כן, אלא את כל צרכי הנה והנפש מקיים האיש הישראלי בתוך הסוכה, וכדשנינו בסוכת סוכה (כח:ז) "תנו רבנן, כל שבעת הימים אדם עושה סוכתו קבוע וביתו עראי. כיצד? הו' לו כלים נאים - מעלן לסוכה מצעות נאות - מעלן לסוכה. אוכל ושוחה ומטייל בסוכה. מנא הני מילי? דהנו רבנן: 'תשובו - כעין תחורו. סמאן אמרו: כל שבעת הימים עושה אדם סוכתו קבוע וביתו עראי'. וכן על זה הדרך נפסק בשולחן ערוך (סימן תרל"ט) להלכה ולמעשה.

עוד מצאנו לכמה וכמה מן הפוסקים שכתבו, כי מצוות סוכה איננה מצוה יחידה הנמשכת למשך שבעת ימי הנה, אלא כל רגע ורגע שיושב האיש הישראלי בצל הסוכה הריהו מקיים מצוה בפני עצמו, וככל שירבה לשבת בצל הסוכה הרי ימצא בידו יותר ויותר מצוות 'זקובין על יד ידבה' (משלי יג יא).

משך הם פני הדברים ראוי לכל אחד ואחד שיתן את לבו בימים שמקדם הנה להכין את הסוכה על הצד היחוד טוב שיהיה לו שם הנה את כל צרכיו והכרחיים עד כמה ששייך, בכדי שיוכל לשבת בתוך הסוכה כמה שיותר ולא יהיה אנוס לצאת משם שלא לצורך, לשם כך צריך הרבה מחשבה ועצה טובה כיצד יעשה, אולם מי שמחונן לשם שמים בוודאי יזכה לסייעתא דשמיא מרובה ויזכה להוציא את זממו הטוב אל הפועל.

ההנהגה בתוך הסוכה: צריכה להיות מתוך כבוד ראש

ואתה בן אדם בשעה שהנה עומד להיכנס ולדרוך על ספתן הסוכה, עמוד נא מעט והתבונן היטב לדעת ולהבין להיכן אתה נכנס כי המקום אשר אתה עומד עליה אדמת קדש הוא שהלא אין איד הסוכה כשאר חללו של עולם אלא כל כולה מלאה ושופעת קדושה וטהרה ורוח אלקים מרחפת שם וכדאיתא בזהר הק' (ח"ג שט). שתיבת 'סוכה' עולה בגימטריא מספר צ"א והוא שקול לספר היוצא משני שמותיו של הקב"ה - ה"יה ויהוה", ומצאת אוס, שבשעה שנוכנס האדם אל תוך הסוכה הריהו נכנס לשכון בתוככי שמת הקדוש, ולב מי לא ייחד כחיוס הזה.

כמו כן איתא מדרח"ק המהרי"ד מבעלזא, שהיה נוהג לחזור על דברי אביו הרח"ק המהרי"ד, שאמר לו כמה פעמים בשם אביו הנה שלום מבעלזא ז"ע, שבאביו הסוכה שורה קדושה עצומה - קדושת ארץ ישראל, הדפנות הקרקע והספק, הכל הם בחינת קדושת ארץ ישראל, ואפילו מי שנמצא בתוך לארץ ונכנס אל תוך ארץ הסוכה הרי הוא זוכה לשנות בתללה של ארץ ישראל המקודשת בכל מיני קדושות.

ולתאיר נפשם באור קדושת השכינה הקדושה המאירה בתוך הסוכה ללא שיעור וללא גבול.

משל לעבד שבא למנוח כוס לרבו

ענה אמרנו להוסיף עוד הרגש נפלא שעלה ברעיוננו, והוא על פי דברי המשנה במסכת סוכה (כח:ז) בדין היושב בסוכה וירדו עליו גשמים ובהם דברי המשנה "ירדו גשמים מאימתי מותר לפנות - משתסרת המקפה. משלו משל למה הדבר דומה - לעבד שבא למנוח כוס לרבו, ושפר לו קיתון על פניו".

הנמרא שם מבארת היטב את המשל והנמשל, דומה הדבר לעבד שהשתוקק לשאת חן בעיני רבו, אשר על כן הכין ומנו כוס מלא ברכה ונכנס אצל הרב והניח לפניו, אולם לגדל הפלא לא זו בלבד שהרב לא הראה שום קודת רוח סמטשוה, אלא שעוד נגל קיתון מלא מים והתירו על פני העבד המוכה היתרון, ליוזר סכר הוא כבר לא היה צריך, העבד הבין מיד שהרב כמעט עליו כהונן עד שמאס במעשיו וכלל אינו חפץ לראותו כנגד פניו.

הנמשל פשוט ביותר, הן בני ישראל חפצים לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו ולעבדו בלבב שלם ועל כן בונים הם את הסוכה כפי מצוות האל-האדון על כל המעשים, אולם בסופו של דבר, כאשר מגיע העת לקיים המצוה ונכנסים אל הסוכה בגיל ורזן מתוך הכנה והתלהבות, אזי חמדת שיוכלו לשבת שם בשבועה ונחת ולקיים את המצוה ככל משפטו וחוקתו, נפתחים עליהם ארובות השמים וגשמי זלעפות נשפכים עליהם ממזוהים עד שלא נווד להם כל בריחה אלא להימלט מן הסוכה כל עוד נשטחם בהם הכי יש לך סימן מובהק יותר מזה שהקב"ה מקפיד עליהם ואינו חפץ במעשיהם, וזה פשוט המשל והנמשל כפי שמבואר בגמרא.

היושב בסוכה דומה למשרת את דקב"ה לפני ה' לפנים

אולם אם נגות קצת לעומק העניין בדברי חז"ל נראה כאן גילוי נפלא של דבקות וקורת ה"ש"ת באופן שאין לה כמעט אח ורע ומכלל לאו אתה שומע הן, שהרי המשילו כאן רבותינו את מצוות הישיבה בסוכה לעבד המשמש את הרב אבל לא עסקינן כאן בעבד כשאר העבדים הפשוטים שעובדים בשדות ובכרמים ואינם רואים את פני האדון כלל ואינם באים לפניו, אלא המדובר בעבד חשוב ביותר שיש לו מלכים בתוך הבית פנימה ומדרכו להיכנס לפני ולפנים ולשמש את הרב בעצמו.

ומכלל זה אתה יודע שגם הנמשל הוא כיוצא בזה, ובשעה שנוכנס האיש הישראלי אל תוך הסוכה הריהו נכנס לפני ולפנים היכל לפני מלך, וכביכול עומד לפני מלך מלכי המלכים בעצמו בתוך היכל ומשמשו בקירוב נורא פנים אל פנים ועל אף שקורה לעיתים וסוריד הקב"ה גשמים בהג הסוכות הוזהר את בני ישראל מתוך הסוכה, אבל על פי הרוב אינו כן, ואדרבה, מתוך כך את יודעים נאמנה שמעשיו מרוצים לפני המקום ברוך הוא וחפץ הקב"ה שבנוא לפניו אל תוך היכלו ונשמשו בקרבה וחביבות.

נמצאו מנהגים מרובים באור הנהגה ומחדש על כל העניין של קדושת ונצונות הסוכה, כי אם עד עתה ידענו רק על החיבה והאהבה שיערפינו עליה הקב"ה בתוך הצילא דמחשבתא הרי עתה נוסף לנו הדיעה על גדל הזכות שנופל בחלקו לעמוד ולשבת בקדש את מלך מלכי המלכים באופן של עבד המשמש את הרב בתוך היכלו הפנימי, ממש אין לך גדול מזה.

מדינה נוראה זו יכולים להשיג רק לאחר שעבד עלינו לטובה הימים הנוראים ימי הרחמים והסליחות שמאזר שזכו בני ישראל לטהר ולקדש עצמם בקדושה של מעלה ולהלבין תאוותיהם כשלו וכצמר, אזי יכולים הם לבוא ולהיכנס אל היכל המלך בלבש מלכות ועטרת זהב ולעשות לפניו את רצונו בלבב שלם בכל מיני קירוב ואהבה עד אין שיעור.

מעתה לא יפלא כלל מדוע זכחה הנה הסוכות להיקרא זמן שמחתנו, שהלא הרבה שאלו כן תמה, על מה ולמה שינתה התורה ואף שילשה לכתוב לשונות של שמחה על הנה הוא ואילו על חגים חסמים אחרים לא מצאנו כל כך ריבוי לשונות של שמחה, שבתה הפסח לא נזכר כלל הלשון של שמחה ואילו בהג השבעות נזכר רק פעם אחת.

על כן צריך זהירות יתירה ושמירה מעליא בתוך הסוכה, שהלילה לא יבוא לידי שחוק וקלות ראש, ולא ישחית את החסן היקר והקדוש לדברי הבל והעזות רות אלא ישמש בכל רגע ורגע לצורך דברי תורה ויראה, וכדבאיא השל"ה הק' (מסכת סוכה פרק ג' מצוה יב) מן הספר 'ראשית הכמה' (שער הקדושה פרק ד') שהעיד בן צדק על דרך הנהגת קדשו של מורו ורבו הרמ"ק ז"ע "שלא לרבו בתוך הסוכה בימי חג הסוכות אלא בדברי תורה, כי מצוות סוכה קדושה גדולה והנה, שעצמי סוכה חל עליהם קדושה ואסורים כל שבעה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (סוכה ט.)".

הנה כי כן את רואים מדברי הראשית כמה שאפילו עצי הסוכה קדושים בעצמותם ואין זה מן הראוי להנהג בקלות ראש בשעה שיושב בניהם והנראה לומר בדבריו שיש כאן ב' כוונות עם מצד הדין, שעצמי הסוכה קדושים בקדושת הסוכה למשך כל ימי התג ואסורים להשתמש בהם לשום תשמש מלבד המטרה שלשמה קבעוה (ש"ע סימן תרל"ח סעיף א) אבל גם נחנכו על הקדושה העילאה החופפת על עצי הסוכה, שהקדושים עצמם מקדושים בקדושת שמות הקדוש של הקב"ה.

עד כדי כך, שכתב המהרי"ל (הלכות סוכה אות ו' והובא בבאר היטב אר"ח תול ס"ק ו') כי רבו המהר"ש נהג לרשום סימנים על קרשי סוכתו לידע באיזה רוח הייתה מנחת, ולשנה הבאה היה מעמידם באותו הסדר, ומעם נתן למעשי, שדומה קדושת עצי הסוכה לקדושת של קרשי המשכן, וכשם שבמשכן לא שיעו את סדר הקדושים כך גם בסוכה אין לשנות וכדשנינו בירושלמי (שבת פרק יב הלכה ג) שהקדש שזכה להינתן בצפון ינתן בצפון לעולם וכן בדרום ינתן בדרום שנאמר (שמות כג כ) 'זקחמת את המשכן כמשפטו'.

אכן, לא ניתנה תורה למלאכי השרת ומחובת האדם לעסוק גם במילי דעלמא ולא אסור עליו את זאת על כך, כל מה שנתן הדרך לעשות בבית עושה גם עתה בתוך הסוכה אוכל ושוחה וכל כי האי נוטא אבל יחד עם זאת ייחוד מאד שיהו הדברים האלה טפלים אל העיקר שהוא תלמוד תורה ועבודת הבורא יתברך שמו.

כך כתב במשנה בזהר (תולט ס"ק ב' בדיבור המתחיל 'ישן ומטייל'): 'זיך אם ידעה לספר עם תביו יספר בסוכה, דסוכתו צריך להיות כביתו בכל השנה, וכמו שמסיים המתבר. ולפי שקדושת הסוכה גדולה מאד, ראוי למעט בה בדברי חול ולרבו בה כי אם קדושה ותורה, וכל שכן שיהיה זהיר מלדבר שם לשון הרע ודכילות ושאר דיבורים האסורים'.

קדושת הסוכה מקפת ומאירה על כל איש ישראל

באמת כשתבונן עוד נראה, שלא מצאנו הפלגות גדולות ונדראות של גילויי אהבה וחובה מאת הקב"ה, כמו שאנו מוצאים על הג הסוכות בכלל ועל קדושת הסוכה בפרט, עד שדומה הדבר ואנו נכנסים אל תוך צלו של הקב"ה בכבודו ובעצמו, וכדאיתא בספרי המקובלים שהפסוק בשיר השירים (ב ו') 'שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקיני', עולה על קדושת הסוכה שמקפת את האדם ומחבקת אותו מכל עבריו.

בהביענו זאת אתה נוכל לעמוד באפס קצתו על דעת רבותינו שכתבו (שער הכוונות - דדושי חג הסוכות דדוש ד) שהסוכה היא בחינה של אור המקף, הייני שהאור הזה תולך ומקף אותנו מכל צד ומכל עבר, ואפילו מי שמצד מעשיו אינו ראו כל כך למדדנות הקדושה, גם הוא סואר באור יקרות ובזיו נונה השכינה בשעה שנכנס אל תוך הסוכה.

הלא כך תאמרו בשם הרבי ר' בונים ספרשיסחא ז"ע (קול מבשר ח"ג - חג הסוכות) שאין לך חביב ממצות סוכה, שנכנס האדם אל חוכה יחד עם כל מלבושיו ואפילו עם המעגלים שנעול להגלי, ולכוסו, שכל איש מישראל, אפילו הגידים שבהם העוטפים במלבושים צואים ובמעגלים מנוונים מן ההתבוססות בטעי היוון ובכפז זוהמת העונות, גם המה זוכים להאיר בפנשם מאור קדושת הסוכה, על אף שלא זכו לטעום מצוף עירת הדבש. מסימרא זו בנין ונשכלל בינה, שאם על בעלי העונות וההתאיים אסורו כן, על אחת כמה וכמה על אלו הצדיקים שזוכים להשיג

טיב הקהילה

ב"ד

שמחת תורה
כ"ב תשרי תשפ"ב

המסע לפי אופק דרושלים

זמני הדלקת הנרות ומצ"ש

הדרה"ג 5:43
מוצ"ש"ק 6:53
ר"ת 7:34

סוף זמן קריאת שמע והפילה

סוק"ש"א 8:47	סוק"ת"א 10:00
סוק"ש"ב 9:32	סוק"ת"ב 10:30

המסע לפי שניו קיץ |

גילוי מס':
696

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'
בנשיאות מורנו ורבנו הררה"צ
רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב המועדים

בעלי לשון הרע היו יוצאים למלחמה ונפלים. אבל דודו של אחאב היו עובדי ע"ז ועל ידי שלא היה לשון הרע ביניהם היו יוצאים למלחמה ונצחיים. ועל זה דרשו: 'חבור עצבים הגו לו פירוש: אם בני ישראל מחזורים ומאוחזים ביניהם אפילו הם עובדי עצבים וע"ז ר"כ הנח לו.

ומצאנו בתורה שגם בדורות הקדומים עוד קודם היות ישראל לגוי היה מועיל עצה זו, כי כן אנו רואים בדוד הפלגה שאמר הקב"ה (במאשית י"א ו'): 'זן עם אחד ושפה אחת לכולם זה החילם לעשות ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות פירוש: בהיותם עם אחד ושפה אחת לכולם באחדות מרעים ואהבת חברים זה נותן להם כח לעשות הכל, עד כדי כך שלא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות, שום כח שבעולם לא יעמוד כנגדם ובהכל יצילו בכח האחדות, העצה היחידה היא לעקוד מהם זו האחדות: 'הבה נרדה ונבלה שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת רעהו, ואז על ידי הפירוד והסתלקות יפקע כל כוחם. כי כשלא יבצע איש את שפת רעהו שוב לא תהיה תקופ לאחדותם ומסילא תתפרד כל התבילה ובטל כוחם.

ולכן כשהאדם רואה שאין הברכה מצויה באסמי מוטל עליו לעשות 'חשבון הנפש' שסא לקוי הוא בענין השלום. ורואה אני חובה לעצמי להדיע בשער בת רבים מה שאמר לי גאון ישראל הראב"ד דפעקא הנה"צ רבי ישראל יעקב פישר זצ"ל, שכל הצרות הפוקדות את האדם הוא בעיקר מסיבת חטאיו שבין אדם לחבירו, שכן על החטאים שבין אדם למקום זוכים אנו למחילה מידו שנה ביום הכיפורים, כי בזה שאנו מקיימים את הצינוי 'זענו את נפשתיכם' (ויקרא י"ט כ"ט) מביטחה לנו התורה 'כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם' (שם ל'). אבל על עבירות שבין אדם לחבירו אמרו חז"ל (תוס' פסח כ"א) אין יום הכיפורים מספר עד שירצה את חבירו.

זכור עמדי איך שפעם בא לפני אברך וסיפר לי שבביתו תכפו הצרות זה אחר זה, וכל פעם שהוא נפטר מצרה אחת בא אחרת בעקביה, וחמדתו תלה כל זאת בשמה של בתה זונתו, כי נקראה על שמה של אשה אחת שגם היא הייתה מוקפת בצרות ורעות לרוב, על כן עצתה לשנות את שם בתה, ולשם כך הגיע כדי להתייעץ ולדעת אם נכון לעשות כדבר הזה.

מיד קמתי ועליתי עם האברך לביתו של הגאון רבי ישראל יעקב זצ"ל ובקשתי לדעת חוות דעתו בזה. אולם רוח אחרת הייתה עם רבי ישראל יעקב, ברור היה לו שצרות אלו אינן תלויות בשמה של אשה האברך, כי אם בענין של 'בין אדם לחבירו', על כן הורה על האברך שיעשה 'חשבון הנפש' שסא פעם אי פעם באיזה נפש מישדאל, שסא לא נחפיים הלה ונפשו דווי עליו.

האברך שלא זכר אם פעם אי פעם במאן דהו התחיל לחקור אחר עברו, עד שזכר שפעם בעודו בישיבה קטנה אמר איזה הלצה על חשבונו של אחד החברים, אמנם לא היה בכונתו לפגוע בו כי אם לשמוח קצת, אולם שסא למעשה נגרם לו לאורו בחור צעיר ועדיין לא סלח לו על כך, מיד החל לחקור אחר מקום מעורו של אותו בחור, ובבואו אליו הוברר שאכן כך היה מעשהו, הלה נפגע מאוד מאותה הלצה ומאז לא סלח על ביוטו, וגם באותה שעה שהאברך הופיע לבקש על נפשו סימן הלה למחול לו, ורק אחר הפצרות מרובות ועוד פעולות של פיוס נעוה הלה ומחל לו. ואכן מאז נשתנה מצבו של אותו אברך ושוב לא תפכוה הצרות השיות יהיה בעזרתי שלא נכשל באותו חטא סר, ותמיד יטכון השלום בגבוליו, וזמכה בזכותה לכל הברכות האמורות בתורה לישראל.

במעלת השלום

אין בכך אות שהוא דרוש את ה', כי יש לחלוח גם זאת בפניות ונגיעות שונות...

טעם נוסף לענין הברכה התלויה דוקא בשלום מצונו בספר המשלים להנח"ק רבי יוסף גקטיליא זצ"ל בעל השערי אורח וז"ל: 'מה המחלוקת דומה בחסון - לנקב בכלי. פירוש: כשהשיות רוצה להטיב לעולמו ומשלה ברכותיו וטובותיו ויש בין הבריות מריבות ותחרות דומות הבריות לכלי מנוקב שאף על פי שנתמין בו מסקין הם יוצאים דרך הנקב, כן אף על פי שברכותיו של השיות באים עליהם מיד הם הולכים ובורחים מהם מאוד שיש ביניהם מחלוקת עכ"ל.

היוצא מדבריו הוא שהסדק והרווח בין לבת ישראל הוא גם סדק וחור בכלי שבו נתונה הברכה והדבר מוכן גם כן על פי השכל, כי הרבה טובה תלויה דוקא בהשלום, כי אז יוכל כל אחד לטמא את חסרותו של הולתו, כי על פי רוב זקוקים בני אדם לטובתם של זולתם וכשכל אחד נותן את חלקו זוכים כולם לטובת, אבל כשהלבבות מחפזים אין הבריות חפצים בטובת זולתו, וכחוצאה אין הברכה מצויה.

על כל פנים מוטל עלינו לדעת שהשלום הוא יסוד עיקרי להברכה הנתונה לישראל, וראה עד היכן מגיעים פני הדברים, שאמרו חז"ל (ירושלמי פסח פ"א ה"א) שהתקדד השלום גרם לכשלונו אפילו לצדיקים ומאידך זכו גם עובדי עבודה זרה להצלחה בזכות השלום, והא לך לשונם: 'זורו של דוד כולן צדיקים היו, אלא על ידי שהיה בן

יהי בישורן מלך בהתאסף ראשי עם יחד שקבטי שקראלי: (ג' ה')

ופירשי: בהתאסף - בהתאספם יחד אגדה אחת ושלום ביניהם הוא מלכם ולא כשיש מחלוקת ביניהם:

++ זה המקרא היה האחרון שאמרו משה טרם פתח לברך את ישראל, ולפי פירושו של רש"י שהכתוב מדבר אודות השלום יש לומר שמשוה אמרו לישראל כהקדמה לברכותיו וביקש בכך להודיעם שגם אם הוא מצידו ימשיך להם טובה בברכותיו, לא תהיה לאותה טובה תקופה אלא אם יחזיקו במידת השלום, כי גם אם הברכה מסוגלת להוריק את השפע, יש צורך שיהיה להסתברך כלי לקבלה, ומבלעדו יפסד השפע מבלי שיהיו משובים, והכלי הזה הוא השלום, וכמאמרו של רבי שמעון בן תלפתא (שק"ט ג' י"ב): 'לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום.

וכשמתבוננים בלשון רש"י אנו מוצאים גם טעם לרוב, ומקדם יש לבאר עומק כונתו למה אין הקב"ה מלכם של ישראל כשאין השלום ביניהם, והוא כי לא תמצא פירוד הלבבות אלא במקום שכל אחד מבקש את טובתו הפרטית, ואז כשבאים לידי מצב שהאמצעים המטיבים אינם יכולים להתחלק לכל הצדדים מתעורר מחלוקת בין הצדדים. אבל בני האומה הישראלית יכולים לבוא לידי מדינה שלא יהיו להם רצונות אישיים, כי אם לב אחד לאביהם שבשמים, לעבוד ולעודד נחת רוח לפניו, ואם אכן יזכו למעלה זו תתרה האהבה ביניהם, כי זהו טבעו של עולם שכל אלו שהם

'אחים' לדיעה מתעוררת חיבה ביניהם, ואז יראה כל אחד בעבודת חבירו את מעלותיו, וכידי בכונתו שטובות הגו, וגם בעניניהם הנשמיים יהיו נותין זה לזה, מאד שלא יהיו להוטים אחר טובתם האישית. ונמצא לפי זה שהשלום בעצמו הוא המעיד שהקב"ה הוא מלך ישראל, כי אלמלא התבטלוחם לפניו לא הייתה השלום שורדת ביניהם. והמחלוקת מוכיחה את ההיפך שאין ישראל חפצים בעולו ח"ו, ורק את טובתם הם דורשים.

כיון שכן טוב הטיב הטעם למה תלו ענין הברכה בשלום, והוא כי חפקדו של מלך הוא לדאוג על שלום בני עמו, ועליו לדאוג לכל צרכיהם ולמלא כל מחסורם ולכן כשיש שלום בין ישראל מגלים הם בכך שהקב"ה הוא מלכם ולכן מוטל עליו לצוות את הברכה עליהם ולתת לכל אחד זי מחסורו, אבל כשאין השלום ביניהם מגלים הם בכך שאין הקב"ה מלכם, אם כן לא מוטל עליו לספק צרכיהם.

וסמך לזה הטעם מצונו בחז"ל (אמ"ג ג' א) שאמרו: 'כל שרוח הבריות נוחה הימנו - רוח המקום נוחה הימנו, וכל שאין רוח הבריות נוחה הימנו - אין רוח המקום נוחה הימנו. והנה המתבונן בדבריהם יבא לידי תמיהה, כי מבלי שיאמרו זאת חז"ל מובנים הדברים לכל, כי אם אין רוח הבריות נוחה הימנו, אות הוא שלקוי הוא בענינים שבין אדם לחבירו, ופשיטא היא דא שאין מרוצים מסנו בשמים, כי כל חטא שבין אדם לחבירו הוא גם חטא בין אדם למקום, ואפשר שכיוונו לומר, שהאדם הלוקי בדברים שבין אדם לחבירו אין מרוצים גם מעבודתו של 'בין אדם למקום, כי בזה שהוא חלוק עם הבריות הוא אגלה שאת טובותיו האישיות הוא דורש, וכאמור נחשב זה לאות שאינו דרוש את ה' באמת, וגם אם למעשה רואים אותו לומר ומתפלל כדבעי,

אמרה קצרה. משל. סיפור.
להתחיל את השנה הדרשה עם 'שלחן שבת' ברמה אחרת

טיב המוני
לשלחן שבת

פנים קיים אחרת קצרה על פי טעמים וספורים
על התורה
מאגרו המונח של
הרב רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

להשיג בחנויות הספרים המוכרות
הפצה ראשית מרכז הספרים בהנהלת הרב יצחק פרידמן 03-6194114

קשה עלי פרידתכם

בשמיני עצרת מתקרבים בני ישראל אל הקב"ה באופן הנעלה ביותר

שמיני רגל בפני עצמו

שבעת ימים בשנה אנו חוגגים בשייר ורגלים את חג הסוכות על כל מצוותיה וחוקותיה, סוכה ד' מינים שמחה וכו' קשה מאד לצייט את יופי הימים האלה, הרוסמות הנפלאה והאודי דקדושה השוררת בחללו של עולם, כל אחד משרא מחרומוס באותו זמן בטפח וטפחיים מעל גבי הקרקע.

אולם למרות שחג הסוכות הוא רק שבעה ימים בכל זאת גם בהגיע היום השביעי עדיין אין אנו יוצאים מקדושת המועדים אלא עומד ומצפה לנו עוד יום אחד של חג והוא זה הנקרא 'שמיני עצרת' כדכתיב בתורה (במדבר כג, לה): 'ביום השמיני עצרת תהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו'. ואף על פי שהיום הזה מחובר בקשר בל ינתק אל חג הסוכות, סכל מקום אין נוהג בו הדינים וההלכות של סוכות, אלא הוא רגל בפני עצמו עם הלכות אחרות, כאמור גמרא (סוכה מז.) 'שמיני רגל בפני עצמו'.

אך לא רק הדינים של סוכות אינם נוהגים בו, אלא בשונה מכל המועדים והרגלים האחרים שיש להם מצוות מיוחדות, כגון מצה בפסח, סוכה וולוב בסוכות ושתי הלחם בשבועות, איז בשמיני עצרת אין בו שום מצוה מעשית מיוחדת מלבד מצוות שמחה וקרבן מוסף בזמן שבית המקדש היה קיים.

עשה לי סעודה קטנה כדי שאהנה ממך

רבנותו דל הפליע מאד בגדל קדושת האי יוסא דברים אשר לא שמענום ולא ידענום בשום מועד אחר, ומדבריהם נמצאו למדים שהחג הזה הוא ביטוי נפלא ועמוק לאהבה הגדולה והקרבה המיוחדת אשר הקב"ה מגלה דווקא אל עם בני ישראל אהוביו רחמינו, ולא לשאר כל אומות העולם הפזורים שמהם את כל קצוות תבל.

המקור לזה הוא מדברי הגמרא במסכת סוכה (נדג.) שם מביאר שבזאת יוסא של שמיני עצרת מתייחד הקב"ה עם בני ישראל לבדם בלי שום תערובת עם זר, זאת מלבד הקרבה הגדולה שהריאה להם בשבעת ימי החג, שגם אז היו בני ישראל קרובים ביותר אל הש"ת וסמוכים על שולחן אבותם, אלא שעדיין לא היה זה בתכלית השלמות, מאחר שגם אומות העולם נטלו איזה חלק בשמחה זו, על ידי השבעים פרים שהקריבו הכהנים במהלך ימי הסוכות, כי השבעים פרים האלו באו לכפר על עונות של אומות העולם.

ממשיכה הגמרא להמשיך למה הדבר דומה: 'משל למלך בשד דם שאמר לעבדיו, עשו לי סעודה גדולה, ליום אחרון אמר לאוהבו, עשה לי סעודה קטנה כדי שאהנה ממך', עד כאן המשל.

והנמשל הוא כך, שלאחר שהחסימו אסיפת כל ההמון והסעודות הגדולות שכל באי העולם נהנו ממנו בחג הסוכות, מבקש הקב"ה להישאר בצוותא חזא רק עם בני ישראל עם קרובו, ואף אוסר להם שבאמת אין לו שום הנאה מכל האספוסף הזה אלא מהם לבה, ולכן מתייחד עמהם בסעודה קטנה הם לבדם בלא שום אחר עמהם, והוה המזות של שמיני עצרת, תוספת יום אחד שבו נוהד הקב"ה עם בני ישראל לבדם לשמח ביענ לבין עצמם.

ובזוהר הק' (ח"א פרשת נח טד.) מדייק יותר ואומר, שכל ענין הקרבת השבעים פרים עבור השבעים אומות לא היה בכדי לדווש את טובתם, אלא רק בכדי לחת להם את חלקם ולהיפטר מהם מבעוד מועד, שבשעה שייבקש הקב"ה להתייחד עם בני ישראל בשמיני עצרת ולשמח עמהם, אי יבואו האומות להתערב בשמחתם, ולכן היה צריך הקב"ה להקדים בחג הסוכות ולדווק אף להם ולהמונע איזה חלק, ועתה יוכל למקד להתענג בשלווה עם אוהבו בלא חשש שסא יבואו השרים האחרים להתערב בסעודתם.

עכבו עמי עוד יום אחד קשה עלי פרידתכם

על פי הדברים האלו ביאר רש"י הק' בפרשת אמור (ויקרא כג לו) את הענין של שמיני עצרת ואף הוסיף על כך נוסף מדילית, וכתב רש"י, שענינו של האי יוסא דומה למלך שהיו בניו מתעוררים בריחוק

מקום סמוך, כל אחד בביתו ובנחלתו, ולאחר שכבר עבר זמן רב בהם לא התראה המלך עם בניו, והגענועים כבר בערו בקרבם כאש אוכלת, זימן אותם המלך שיבואו כל אחד ממקומות מושבותיהם לשהות עמו במחיצתו למספר ימים קצובים, להשתעשע בכנישתא חזא ולהתעלל באהבים.

הבנים אכן נענו להזמנה הנרגשת וכולם כאחד באו ברנה אל בית אביהם, שם ישבו ושמתו באהבה ותענוגים עד שכמעט ולא הרגישו כי הימים עוברים וחולפים, והנה הגיע היום האחרון בו היו אמורים לשוב כל אחד לארצו ונחלתו, אלא שמשם לפני שחשבו ללכת, עצר אביהם המלך בעדם ואמר להם: 'בני, בבקשה מכם עכבו עמי עוד יום אחד, קשה עלי פרידתכם'.

הנמשל ברור מאד, ובא רש"י הק' לומר שהיום טוב של שמיני עצרת הוא ענין של 'קשה עלי פרידתכם', לאחר שבוהג הסוכות אסף הקב"ה את בני ישראל, כל אחד מאיזה מקום שרק לא היה שם, והביא את כולם אל תוך ביתו והיכלו להתענג שבעת ימים על ה' ולהינות מזיו שינתו, אבל גם בהגיע היום השביעי עדיין לא מגיה הקב"ה לבני ישראל להיפרד ממנו ולשוב כל אחד לביתו ולמקומו, כי מטעם הגענועים והכיסופים אליהם מבקש הקב"ה לבניו אהוביו להתעכב במחיצתו עוד יום אחד, רק לאחד מכן ישוה, בבחינת עכבו עמי עוד יום אחד, קשה עלי פרידתכם.

ואף על פי ששמיני עצרת אינו אלא יום אחד בלבד, וקשה להבין איזה תועלת כבר יש בו, שהלא בין ובין כך ישוהו הבנים למחרת אותו היום אל ביתם ונחלתם בעוד האב נשאר בביתו, ומה הרווח של כל זה.

אולם באמת אין זה קושיא כלל, כי הגם שהיום הנוסף הוא רק יום אחד, אבל המשמעות שלו גדולה הרבה יותר מזה, שכן הוא בא לגלות שלעולם היה האב רוצה להישאר עם בניו בלי שום קצבה של זמן, אלא סאחר ומציאות הדברים שכל אחד צריך לשוב לביתו ולעסקיו, לכן מוסיפים יום נוסף שלא היה מן המניין, ויום זה על הכלל כולו יצא לגלות.

מאן דיתבי עם מלכא כל מה דבעי שאיל ויהיב

ליה

ושואל הבני יששכר, מדוע מבקש המלך מאהבו שיעשה לו רק 'סעודה קטנה' - כפי המובא בגמרא לדלעיל - לכאורה היה צריך לערוך סעודה גדולה ומפוארת, לא פחות מן הסעודה בהם השתתפו כל השרים והפחות, שהלא הכל היה רק הכנה לסעודה זו.

אלא מפרש הבני יששכר על פי חכמת האמת וכפי מה שהובא בספרי המקובלים (שער הכוונות - דדושי ראש השנה דדושי א' ובגוה הסוכות הקדמה), שבשמיני עצרת נעשה היחוד השלם והעליון ביותר, ולכן אין המלך ואוהבו רוצים להאריך בסעודה יותר מדי, שכן העיקר הוא עצם היחוד והקירוב ולא הסעודה שטפילה לה.

הזוהר הק' (ח"א פרשת צו לב.) מפליג ביותר במעלת קדושת היום הזה ובקרבתו העצומה השוררת זה עתה בין בני ישראל וקדושתא בריך הוא וכתב הזוהר הק', שבאותו זמן בו מתייחד המלך עם אוהבו בסעודה אחת וקרובים הם בדעתם האחד אל השני, יוכל האוהב לבקש מאת המלך כל מה שיעלה על רוחו, והמלך ברוב חביבותו וקרבת דעתו לא יוכל לסרב לו אלא ימלא את כל מבוקשו, וכלשון הזוהר הק': 'זמאן דיתבי עם מלכא ונטל ליה בלחזיה כל מה דבעי שאיל ויהיב ליה'.

כל החגים מסובבים לשמיני עצרת - הנקודה

המרכזית

דברים פלאיים בבחינת מגלה טפח ומכסה טפחיים, אומר לנו הרמ"ע מפאנו ז"ע (עשרה מאמרות - מאמר תקור דין - חלק ב פרק כז), שיום שמיני עצרת הוא המרכז והנקודה של כל המועדים, וכל שאר המועדים הם רק סובבים ומקיפים לנקודה המרכזית שהוא שמיני עצרת.

ועל כן נקראו כל המועדים בשם 'ז'ג' - מלשון חזנה ועיגול - ואילו שמיני עצרת נופא לא נזכר בשום מקום בתורה בשם 'ז'ג', כי אכן שאר המועדים מסבבים וקונים לשמיני עצרת, מה שאין כן שמיני עצרת נופא עומד על נקודת המרכז ואינו מסבב לשום מועד אחר, וסכאן תבין מה נורא קדושת היום הזה עד שאין אנו יכולים להשיג את גדל מעלת היום.

וראה נא את לשון קדשו: 'זמאן שמיני עצרת נקרא חג בכל התורה כולה ולא דבריו קבלה, והה מעלתו, שכולם חוגגים וסובבים על נקודת המרכז שהוא מקומו, והיזמן בו על השלמתם והשנת תכליתם של כל יעודי התורה והנביאים בשמים מסעל ועל הארץ מתחת לעיני כל ישראל, ובו בלע המוח לנצח נצחים, וכאן סיגו להכמה שתיקד'.

על יסוד דברים אלו מוסיף מרנא ורננא החתם סופר ז"ע דברים נוראים (דרשות חול"ס), ואומר, ששמיני עצרת יותר גדול אפילו מיום הכפורים וראיה לזה מן הקרבן של שמיני עצרת שדומה לקרבן של יום הכפורים שבשניהם הקריבו פר אחד, ובכל זאת עולה הקדושה של שמיני עצרת על קדושת יום הכפורים כי הקדושה של שמיני הכפורים הוא על ידי עניינים וסיועפים ואילו הקדושה של שמיני עצרת הוא על ידי 'שמחה וזחזחא דמלכא עם ישראל, ושמחה כזאת שאינה תלויה בשום מצוה ובשום הנגה מעשית, אלא רק בדבקות ושמחת הקב"ה וישראל, הוא מעלת הקדושה הגבוהה ביותר.

עוד כתב החתם סופר במעלת האי יוסא רבה (תורת משה שמיני עצרת), שבכל המועדים צריך עוד וסיוע מלמטה בכדי להמשיך את קדושת המועדים על בני ישראל, ולכן בכל מועד ישנו איזה מצוה המיוחדת רק לחג ז'ג, כגון מצה בפסח וסוכה בסוכות וכן הלאה, בכדי שעל ידי זה יימשך קדושת המועד מלעילא אולם בשמיני עצרת אין שום מצוה מיוחדת מלבד המצוה של 'זהיית אך שמח', כי בשמיני עצרת מתעורר הקדושה סאליו ונשפע על בני ישראל ואין צריך שום סיוע מלמטה.

עתה נתברר למפרע שעבודתנו רצויה לפניו

ולעולם יש כאן עוד עוסק לשמחה זו, שכן האהבה שהקב"ה מראה אלינו ביום שמיני עצרת מגלה לנו על חיבתו של הקב"ה לא רק על עצם היום הזה, אלא גם על למפרע, שכן במשך כל חג הסוכות היינו טורחים הרבה בעסק המצוות, סוכה ד' מינים וכו', אולם גם לאחר שהשתדלנו לקיים את המצוות ככל משפטם ותוקפתם עדיין אין אנו יכולים לדעת האם התקבלה עבודתנו לרחמים ולרצון לפני אדון כל. אך בהגיע יום שמיני עצרת, והקב"ה בכבודו ובעצמו מבקש מאתנו 'עכבו עמי עוד יום אחד, קשה עלי פרידתכם, או אז נדע לנו בבירור שהש"ת רצה בנו ובמעשיתו וקיבל את כל מה שעשינו לפניו לרחמים ולרצון, וראיה לזה, שהוא מבקש מאתנו להישאר עמו עוד יום אחד, וכל בר דעת מבין לחד שאם לא היה חפץ במעשיתו ח"ו לא היה מבקש מאתנו בקשה כגון דא. אמור מעתה, שאין אנו שומחים היום רק על עצם הבקשה להישאר עמו עוד יום אחד, אלא אנו שומחים גם על כל הימים שקדמו לזה שעתה נדע לנו כי נתקבלו לרצון.

ובסוד היום' כתב, שהיום טוב של שמיני עצרת הוא שמחה והודאה לחשית על כל המצוות וכל הטוב אשר הרעיף עלינו במשך ימי הסוכות וחוה תורף דבריו: 'אפשר לחת טעם לשמחה, כי אחר שכל ז' ימי הסוכה נטלנו לולב בידנו בד' מינים שהם אות לנו שאנו חלקו ונחלתו י'ג, וישבנו בסוכה ז' ימים תחת כנפי השכינה, ואין לנו חלק עם סמאל וסיעתו, ולכן ראוי לנו בזה היום לשמח שמחה של מצוה בוכרת את טוב ה' אשר עשה עמנו ועם אבותינו, לבחוד בנו מכל האומות ולקדש אותנו מכל הלשונות ויחדנו לעם סגולתו'.

יזרח לא לאבד את סגולת היום

לאור כל הדברים האלה, ודאי שמחויבים אנטנו לשמח בשמחה גדולה על כל הטוב אשר נחנחל אותנו הש"ת ביום זה, וגם על הגלויות הנוראים של אהבה וחיה, משש עין לא ראות, ולכן יש לנו לשח ולשמח ללא שיעור וגבול, וכפי שהעיד על הגאון החסיד מוילנא ז"ע (מעשה רב סוכה רלג.) 'שהיה שמוס מאד בחג הסוכות וביותר בשמיני עצרת, כי הוא יותר יום שמחה מכל ימי החג על פי הסוד... ושומחים שמחה גדולה'.

אלא שיחד עם זה אסור לנו לשכח את הכח הגדול והגשנב של 'כל מה דבעי שאיל ויהיב ליה, וביום זה יש לנו להרבות בחפילה ובחתינוגים על כל העניינים ברחינות ובנשיות, בכלל ובפרט, ולא חסד דברים שאנו צריכים להם, אם רק נתבונן נראה עד כמה צריכים לבקש ולהתפלל לחשית שיוכנו וישפיעו עלינו בטוב רוב רחמים וחסדים, ובעיקר לבקש ולהתנתן אל הש"ת שנוכל תמיד להישאר קרובים אליו ועל נרחק ממנו לחילה, כמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים עח, כח) 'זמני קרבת אלקיים לי טוב'.

וכבר נדע הקבלה שהיה בידי הצידיקים (שערי יששכר) מאת הר"ק מלובלין ז"ע, בשם סו"ן אור שבעת הימים הבעל שם טוב הק' ז"ע שקיבל מפי אליהו הנביא וזכר לטוב, שכל מי שמתפלל ומסוכן לבו כראוי בשלושת הימים האלה, הושענא רבה, שמיני עצרת ושמחת תורה, יהיה מסוגל להתפלל כל השנה כראוי ובכוונת הלב, ופי פתי לאבד החיובות נדידה זו.

כך גם יש לנו לבקש על הגאולה העתידה, שכבר ידא ה' ויחוס עלינו ויראה את המצב בו אנו שרויים ויוציאו מחרה סאפילה לאורה ומשעבד לנאולה, וישלח לנו את בן דוד משיחו במהרה בימינו, ואין שום ספק שבשעה שאנו יושבים עמו במחיצתו באהבה ותענוגים, בוודאי לא ישיב את פנינו ויקם וימלא משאלותינו במדה טובה ישועה ורחמים.

יא. כתב השל"ה ראיתי בני עליה
שמנסקין הסוכה בכניסתו וביציאתו,
וכן ד' מינין שבלולב לחיוב המצוה
ואשרי מי שעובד ה' בשמחה.

הלכות שמיני עצרת - שמחת תורה

א. ליל שמיני עצרת אומר בתפלה ותתן לנו את
יום שמיני חג העצרת הזה ואם שכח ואמר את
יום חג הסוכות הזה ועקר רגליו יש דיעות בין
האחרונים אם צריך לחזור, [ועליון מעשה א"צ לחזור
הל"ש פ"ב ס"ז סבת לוי]. ולכ"ע לא אם סיים הברכה
צריך לחזור לותתן לנו (ש"ע סי' תרס"ח ס"א ול"ב ס"ט).
ב. תקנו להרבות בסעודה ביר"ט האחרון של חג
(ס"ב סי' תכ"ט סק"א).

ג. אומרים ברכת שהחינו בקידוש, דשמיני
עצרת רגל בפני עצמו הוא (ש"ע סי' תרס"ח ס"א ובל"ב
ש"ט).

ד. כתב הא"ד שיש להרבות בנרות בבהכ"ז בליל
שמחת תורה ויומו לכבוד התורה שמוציאין (ס"ב
סי' תרס"ט סק"ד).

ה. כתבו הפוסקים שבליל שמחת תורה יקרא
הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום של פרשת
וזאת הברכה (שם ויש לעיין דבמ"ב סי' רפ"ה סק"ח כתב דונט
לכתילה בהושענא רבא ובשולח קנה בשם ח"א סי' ל"ז והר"ן בדבר
זה).

ו. מאוד מאוד יזהר בתפילות שמיני עצרת
לאומרים בכונה גדולה, כי מלבד שכל תיקון של
הימים מיום ר"ה עד שמיני עצרת הוא נשלם
והכל תלוי ביום הזה, עוד בה כ"א אין בכל אלו
הימים יום רצון לה' לשמוע ה' תפלתו בכל מה
דצריך כיום הזה, כמ"ש בזה"ק, וכל מה ששואל
מתקב"ה מתקבל תפלתו ועושה בקשתו (מ"ה סי'
כ"ה ס"א).

ז. כתב מהר"ק בשם רב האי גאון יום זה
רגילים אצלנו לרקד בו אפילו כמה זקנים
בשעה שאומרים קילוסים לתורה וכו', ולכן יש
להתאמץ בזה לרקד ולומר לכבוד התורה, כמו
שכתוב גבי דוד המלך ע"ה ספוז ומכרכר בכל
עוז לפני ד', וכ"כ משם האר"י ז"ל, והעידו על
האר"י ז"ל שאמר שהמעלה העליונה שהשיג
באה לו ע"י שהיה משמח בכל עוז בשמחה של
מצוה, וגם על הגר"א ז"ל כתבו שהיה מרקד לפני
הס"ת בכל כחו, ואל יאמר האדם אין זה כבודי
וכבוד התורה לרקד לפני העם כאחד הריקים
שראי זה היה חטא מיכל בת שאול שהשיב לה
דוד המלך עליו השלום ונקלותו עוד מזאת (ס"ב סי'
תרכ"ט סק"א ושה"ש ש"ט).

ח. לכבוד התורה מותר לרקד ביר"ט ולהכות כף
אל כף בשעה שאומרים קילוסין לתורה אבל
אסור לקשקש בפעמונים וגוים וכ"ש שאר כלי
שיר דאסור (ס"ב שם סק"ה ובה"ש שליט"א סק"ה).

ט. כתב הח"א נכון הדבר שיבחרו עשרה אנשים
שישמעו בברכת התורה ויענו אמן, כי נוהגים
קלות גדול שאין עשרה ששומעים בקריאת
התורה (ס"ב סי' תרכ"ט סק"ב).

י. נהגו למכור חתן תורה וחתי ברשאית וקונים
בדמים מרובים, וראוי להדר אם באפשר שיהיו
הקונים מוכתרים בתורה או עכ"פ מגדולי הקהל
(ס"ב סק"א).

יא. אף מי שעלה כבר בפרשה זאת הברכה יכול
לעלות לחתן תורה או לחתן בראשית אבל חתן
תורה לא יקרא פרשת חתן בראשית והטעם כיון
דליכא הפסק ביניהם שייך פגם לס"ת הראשונה
שיאמרו פסולה היתה ולכן קורא מיד בשנית
וכ"ז באותה בהכ"נ אבל מי שקרא חתן תורה
בבהכ"נ זו ודאי שמותו לקרות חתן תורה
בבהכ"נ אחרת. וכתב במהר"ל שכן או לוי יכול
להיות חתן תורה או חתן בראשית (ס"ב סק"ב).

הלכות הושענא רבה

א. ביום שביעי שהוא הושענא רבה הוא גמר
החתמה, ונוהגים ישראל להיות ניעורים בליל
ערבה (ש"ע סי' תרס"ד ס"א ול"ב ס"ט).

ב. כתבו הראשונים ז"ל שיש סימן בצל הלבנה
בליל הושענא רבה מה שיקרה לו או לקרוביו
באותה השנה, ויש מי שכתב שאין לרקד בזה,
כדי דלא ליתרע מולק, גם כי רבים אינם מבינים
הענין על בוריו, ויותר טוב להיות תמים ולא
לחקור עתידות (ש"ע ש"ט).

ג. כתב בספר שער הכוונות ז"ל: כי הנה עיקר
הדין נידון ונגמר בחצות הראשונה של ליל
הר"ה, ואז בעת חצות לילה נגמר החותם ואמנם
עיקר הדין שנידון העולם עתה הוא להימסר
הפתקין שנחתמו בעעילת יוה"כ אותם שלא
חזרו בתשובה כל הימים שבינתיים שמן יוה"כ
עד הר"ה, ונמסרין ביד השלוחים לפעול הדין
והמשפט למי שנתייב אבל אע"פ שנמסרו
הפתקים בידם לא ניתן להם רשות לפעול
המשפט והעונש הכתוב באותם הפתקין עד יום
שמיני עצרת, כדי לתת עוד זמן אל החוטאים
שישובו בתשובה ביום ההוא של הר"ה, ואם
ישוּבו יחזרו לקחת הפתקים מהם ואם לאו אין
עוד תקנה בתשובה מאז ואילך, ואע"פ שאמרו
בזה"ר כיון דנפקי פתקין מבי מלכא תו לא הדר,
דיבר בהווה כי על ספק שמי שלא נתעורר
לשוב בתשובה בעת נעילת יוה"כ עד הר"ה לא
ישוּב ביום ההוא וכיון שלא ישוּב בו ביום תו
לא הדר, אבל דאי שאם יודמן מי שישוּב ודאי
שיקרעו גזר דינו ויחזרו לקחת פתקא שלו מיד
השלוחים וכו', ולכן כל יום הר"ה יש בו קצת דינין
לפי שעדיין הדין תלוי עד יום השמיני עצרת
לראות אם ישוּבו בתשובה, וצריך לזהר לכיון
האדם דעתו במאוד מאוד בתפלת יום הר"ה ובכל
מעשיו ביום ההוא כיון שעדיין יש לו תקנה אז
כי אח"כ אין לו עוד תקנה ככל ע"כ.

ד. נוהגים להרבות במזמורים כמו ביר"ט, דהיינו
למנצח מזמור לדוד השמים מספרים ושאר
מזמורים, ואומרים מזמור לתורה, ואין אומרים
נשמתם אלא שיתבה (ש"ט).

ה. נהגו לקרות ספר משנה תורה (שער המנוחה).
ו. ביום הר"ה יקרא פרשת זאת הברכה שמו"ת,
ואם קרא ביום ש"ע" לא הפסיד (ס"ב סי' רפ"ה סק"ח).

ז. צריך לנגע את הערבה קודם החבטה. ואח"כ
חובט בה על הקרקע או על הכלי פעמיים או
שלוש, ובשם האר"י ז"ל כתבו דוקא על הקרקע
ויחבטו ה' חבטות וטוב לחבט תחילה על
הקרקע ה' חבטות ואח"כ על הכלים להסיר
העלין, ואצ"ל להסיר כל העלין (ש"ע סי' תרס"ד ס"ד
ובס"ב ש"ט).

ח. ה"א שהושענא שבלולב אע"פ שנוקדה אין
לפסוע עליה, וכן ערבה של הושענא אין לזלזל
בה ולזרקה לאשפה, ונהגו להצניע ההושענא
לאפיית מצות, כדי לעשות בה עוד מצוה (ש"ע ש"ט
סי' ה' וס"ב ושה"ש ש"ט).

ט. כתב בספר מנורת המאור (קרב) שמעתי שיש
בערבה של הר"ה סגולת שמירה למחכוין טוב
בסכנת דרכים והכל לפי כושר מעשיו וטוב
כוונתו, והבטיח בה' בצל ש-ד-י יתלונן. ובספר
יפה ללב כתב שהירא מפחד לילה וחלומות רעים
יניחם בכר תחת מראשותיו שישן עליו. וכתב
בספר ככר לאדן להחיד"א דה"ה כל הר"ה מינים
מועילין לשמירה.

י. יש נוהגין כשיצואין מן הסוכה אומרים יו"ר
שנוכה לישב בסוכה של לויחן (ש"ע סי' תרס"ז).

צא מדירת קבע - וישב בדירת ארעי

"בסוכות תשבו שבעת ימים" (ויקרא כ"ב ט) - אמרה תורה, כל שבעת הימים צא מדירת
קבע, וישב בדירת עראי" (סנהדרין).

בספר"ק שפתי צדיק (יום א' דסוכות אות ח) הקשה על אריכות הלשון 'כל שבעת הימים צא מדירת קבע
ושב בדירת ארעי, הרי אין האדם יוצא מדירת קבע רק בתחילת החג ולא כל שבעת הימים, שבהם הוא
כבר יושב בדירת עראי למן היום הראשון. ואם כן היה צריך לומר רק 'כל שבעת הימים שב בדירת עראי,
ומה שייך יציאה מדירת קבע בכל שבעת הימים כולם, דמשמע שיש דין יציאה מדירת קבע בכל יומא
ויומא משבעת הימים וצריך עיון.

ובדרך הפשט כתבו בזה, דבשלמא אותם שאינם יושנים בסוכה ניחא שכן בכל יום ויום משבעת הימים
שפיר יוצאים הם מחדש מדירת קבע ונכנסים אל דירת ארעי. אך למאי דקיימא לן בשולחן ערוך הלכות
סוכה (ס"י תרל"ט ס"ב) שאפילו שינת ארעי אין ישינים חוץ לסוכה, אין מובן דין יציאה מדירת קבע כל
שבעת הימים.

ומבואר כן חובת 'צייאר' מדירת קבע, הנהגת בכל שבעת הימים, שצריך לחוש בהם שהוא יוצא מדירת
קבע, ולא כמי שאינה קיימת עבורו כלל, אלא ישיבתו בדרך 'דירת עראי' תהא על הנתן גם באופן של
יציאה מדירת קבע.

ויש שתדעו לפי דברי ה"יסוד ושו"ש העבודה" הידועים במצות הסוכה (שער האיתנו פרק יב) וזה"ל
[בקיצור]: "אפילו ישיבה או הליכה מעט צריך דוקא בסוכה ומחויב האדם לזהור שלא יצא כל שבעת
ימי החג מהסוכה לביחו כלל וכלל, אם לא לדבר הכרחי מאוד. ועל כל רגע ורגע ששהה בביתו חוץ לסוכה
על לא דבר הכרחי, עובר על מצות עשה מן התורה. ועל זה ידוע לב כל הדוויים לבקרים תפקדו לרגעים
בתחננו, שכמה רגעים בהם מטייל אדם בביתו חוץ לסוכה על לא דבר הכרחי כלל, ועובר בכל רגע על מצות
עשה, אוי לאותה בושיה אוי לאותה חרפה וכ"ו עכ"ל ע"ש.

ואשר לפי דעתו, התיישב לישנא דגמרא 'כל שבעת הימים צא מדירת קבע, ללמדנו שבכל רגע ורגע
משבעת הימים מוציאה אותו התורה מביתו הקבוע. ולא סגי במה שיאמר רק 'שב בדירת ארעי, שבזה
היה יכול לצאת ידי חובה רק באכילה ושינה של קבע ותו לא מדי, כדרך שעושים אנשים. - ולפיכך
הוסיפה הגמרא את החיוב של 'כל שבעת הימים צא מדירת קבע, שבכל רגע ורגע ישנו חיוב לצאת מן
הבית הקבוע ולישב בסוכה.

והשפתי צדיק שם תריך בזה, לפי מ"ש במכילתין פרק החליל (סוכה נב): "שבעה שמוות יש לו ליצר הרע",
שהם שבע בחינות שונות, ועל שבעת בחינות הללו אמרה תורה בכל יום ויום משבעת הימים 'צא מדירת
קבע' שהשתקעת בה בהבלי הזמן בכל ימות השנה, תצא מאותו יצר הרע, 'ושב בדירת עראי' היא הסוכה
קדישא המעלה ומוציאה את האדם ממצר הרע ליצר הטוב, בכל יום ויום לפי בחינתו, ע"ש.

הדירה הפנימית של האדם היא בבתי גוואי בליבו ובמחשבו ובנפשו פנימה, ועתה אחר עבור ראש השנה
ויום הכיפורים שנשתנה האדם וחזר בתשובה, צריך להוציא את עצמו מן ההרגלים שהיו 'מקובע' בהם,
לשנות את דירתו וביתו הפנימי, ולצאת לדרכו החדשה וביתו הפנימי המחודש, אף שעדיין היא עראית
אצלו, לבסוף יתגלה אליה.

היינו שאמרה תורה 'כל שבעת הימים תעסוק בעבודה פנימית זו של 'צא מדירת קבע [הפנימית] ושב
בדירת עראי' - תעזוב את המקובעות שלך בהרגלים שאינם טובים, תפתח דף חדש, תתרגל לדירה החדשה,
שכעת היא אמנם עדיין בגדר 'עראי', אך לבסוף תיקבע בליבך ובנפשך, 'למען תלך בדרך טובים וארחות
צדיקים תשמור' (משלי ב כג) אמן.

ארבעת המינים והנענועים כדוגמת 'תרגילים צבאיים' להיות מוכנים למלחמה!

מאת מדרשוותיו המתוקים מדבש סיפר המגיד משרים המפורסם, הר"ה רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, טיב
מעשה אחד שראה בעצמו כמו עיניו בעת היוותו בגולת סיביר הקפואה והדוויה, סיפור שיש בו כבדי 'להגיד'
לימוד לקח מוסר של חיזוק עצום!

וכה דבר אותו מעשה:
בין מחנות הסטור הריבים שבבית הסוהר הענק הנקרא 'סיביר', היה מחנה אחד של המורדים מארץ ליטא.
היה זה בשנות מלחמת העולם השנייה, לאחר שכבשו הרוסים בועם רב את כל ארץ ליטא הגדולה, הם
תפסו שם אנשים רבים שנחשדו בעיניהם לאיבי המהפכה הרוסית... והגלו אותם למחנות עבודות הפרך
שבסיביר.

בין אותם גולים היו יהודים רבים וגם גויים היהודים והשולכו לכלא הסיבירי מחמת עצם היוותם יהודים
נאמנים שומרי תורה ומצוות, - שאינם נאמנים כביכול לממלכה הרוסית... ואילו הגויים היו אנשי ממשל
שונים בעלי שדרה מצמרת הממשלה הליטאית שנחשדו כמרגלים וחתרנים לטובת הליטאים. היו שם
באותו מחנה כחמשה עשר גנרלים מן האלופים הגדולים והמנהיגים של הצבא הליטאי, ועוד כארבעה עשר
שרים בכירים שהצליחו הרוסים להפוס מחברי הממשלה הליטאית, וכן עוד 'בישופים' ופקידים בכירים
מן הערים השונות שבליטא. - וביחד עמם הגולו סיביריה גם חלק מתלמידי ישיבת נובהרדוק, אלו שלא
עלתה בידם לברוח מבעוד מועד, וביניהם היה גם הר"ד יעקב גלינסקי, שהיה אז בימי בחרותו.

ברבות השנים קלחו מפיו של הדרשן רבי יענקלה סיפורים רבים אודות המחנה הליטאי שבסיביר, כשמי
תוך כל סיפור היה מוציא לימוד מוסר, לקיים בו 'והגדת'! ללמד לדור אחרון.

באותו מחנה 'דחסו' הרוסים אסירים רבים יהודי בתוך אולמות ענק, מטבע הדברים הסביר ר' יענקלה,
התרכזו להם היהודים קבוצה נפרדת באחת הפינות הצדדיות והרחוקות שבאולם הגדול, כדי שיוכלו עד
כמה שאפשר לקיים יהודי חיי יהדות נאמנים בתוככי המחנה.

ההבדל בין המחוזות השונים שבאולם האסירים הענק היה בולט מאוד, בעוד שבפינות של הגויים שבאולם
היו כל העת גניבות וחטיפות, שהיו האסירים גונבים מוזן זה מזה, ומרעישים בצעקות ומריבות ונלחמים
עם זה. - הרי בפניה היהודית המורחקת זרם חיים אחרים לגמרי... שם שדרו תמיד השקט והשלווה,

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פרטית
שנשלחו לערכת ע"י הקוראים

חסד גורר חסד

מכרים שלנו עם ילדה מוגבלת פיזית עברו לדירה בבניין חדש. סל ההפתעות לא פסח עליהם כאשר הקבלן שהבטיח שעד המעבר המעלית תפעל מה שבפועל לא קרה, ולא היה בכוננת הקבלן להפעילה עוד שבועות ארוכים ללא כל התחשבות בנערה נכה ואישה בת שמונים פלוס שמתגוררת בקומה השלישית.

מדובר בילדה בת שמונה עשרה שצריך להעלות אותה ולהוריד אותה ארבע קומות רגלית ובידיים שהרי בכיסא הממונע המיוחד שלה ששוקל 200 ק"ג לא שייך לעלות ולרדת ללא מעלית. ביתניים חשבונו על רעיון להגיע דרך שביל עפר קיים בגישה האחורית לבניין כך שיוכלו להכניס את הכיסא דרך שם.

אבל בשביל זה צריך לשבור חומה ולעשות יציקה וגדר. פרויקט קטן שלמענו יהודי יקר בעל לב רגיש וחם לכל דבר מצוה, רתם את חברו הקבלן בעל לב זהב. הקבלן הגיע לשטח עם רכב שטח גדול, רשם את מה שצריך להביא, ואמר: "מחר על הבוקר העבודה תתבצע בעזרת השם, והגישה כבר תהיה מוכנה לשימוש עוד לפני החג של ראש השנה!!!"

שמחתי מאוד שסוף סוף משהו מתקדם ויהודי בעל לב חם הולך לבצע את העבודה. אנחנו יוצאים מהשטח לכיוון הרכב אחרי מדידות ורשימות של מה צריך לפרויקט הזה ויהודי מרחוק קורא לעברינו ומבקש חילוף למשאית קטנה שנתקעה בשטח. מסתבר שהם הגיעו לחלק האחורי של בניין סמוך עם המשאית כדי לבצע עבודה באחת הגלגיה התחפרו בעפר כאשר ניסו לצאת מהשטח.

מסיבה זו בשטח צריך רכב 4x4 שכל ארבעת הגלגלים מסתובבים בו זמנית והרכב לא נתקע מה שאין כן אם רק שני גלגלים מסתובבים כמו רוב המכוניות אז נתקעים בשטח לא סלול...

הצדיק הזה יומיים לפני ראש השנה שמח ואמר: "אם ה' מזמין לי מצווה נוספת לפני החג אז בשמחה רבה!!!" הוא נסע כמאה וחמישים מטר לעבר המשאית וחיבר כבל מיוחד לרכב השני וגרר אותו עד שהרכב המחולץ הצליח לנסוע בכוח עצמו...

ראינו בחוש שמצוה 'גוררת' מצווה כפשוטו!!!
בעל המעשה:ש.ק.

עליו אצל מפקדי הנג"ד. שהוא עדיין 'מעריץ' את צבא האויב... אבל עד מהרה שכנע אותו ר' יענקלה והרגיעו שאין בכוננתו למוסרו למלכות חלילה אבל רק מבקש הוא להבין מדוע עשה את מה שעשה?

לאחר שהשתכנע הנג"ל שאכן אין פניו של הבחור לרעה, והוא רק רוצה לדעת ולהבין את מעשיו, הסביר לו:

דע לך, בחור יקר, שלפני המלחמה הייתי מצביא גדול בצבא ליטא פקדתי על חטיבות רבות, עשרות אלפי חיילים היו נתונים למרותי ונשמעים לפקודתי. והנה בבת אחת נגדע הכל בחטף, והפכתי לנעבד נבוה כאן בין אסירי המחנות שבערבות סיביר.

אולם לא אבדה תקוותי בשום אופן! כאיש צבא וותיק לימדו והרגילו אותנו לעמוד בגבורה במצבים קשים ביותר... - הנה יום יבוא והמלחמה תסתיים ליטא תשתחרר מלחץ המנף הרוסי, ותחזור לעצמאותה ולמלכותה. או אז אחזור גם אני למעמד, ואהיה שוב נג"ל מרולל, מצביא ומפקד בין שאר המפקדים הבכירים שבעבא.

חוששני, הטעים הנג"ל, שמחמת הדיכוי האכזרי שאנו עוברים פה בסיביר, יישכחו ממני כל הגיונים הצבאיים המקובלים וסדרי ההצדעות והמצעדים למיניהם... - לפיכך כדי שאזכור היטב כי נג"ל רם תהילה אני, ולא עבד נבוה ושפל, מחננב אני מפעם לפעם בלאט לעטות את המדים הצבאיים שלי, ולעונד את כל עיטורי התהילה, עליהם אני שומר כאן מכל משמר, כדי שבבוא היום חזרו להיעמד אלי בגאון... וכך 'מדמיין' אני שהנני עתה בתפקיד המצביא העליון, עובר במצעד צבאי ענק, מצדיע לחיילים הניצבים שורות שורות בפלוגות הצבא, וסוקר במבט בוחן את כל החיילים...

כך בטוחני, סיים הנג"ל, שבבוא יום השחרור, כשליטא תחזור להיות ליטא! אוכל מהרה לחזור אל כל אותם 'תרגילים' צבאיים, שלנו, שלא יישכחו ממני לעולם!

שנים רבות לאחר מכן, הדהד קולו של המגיד המשובה רבי יענקלה גלינסקי בנאומיו החוצבים, ראו נא גם ראו: קרא והגיד, אפילו גוי שפל הבין שצריך הוא 'לשמר' את עצמו ראוי ומוכן אל המעמד' והדרגה שעודתו הוא לחזור אליה בבוא היום, הוא לא נתן לעצמו להישבר חלילה, ליפול ברוחו ולה-'תייאש, כפי שרצו הרוסיים באותם מחנות לזכא את לב נפש האדם להש-פילו ולבוזתו עד עפר. - אלא שמר והשיגו על מעמדו הרם בוקיפות קומה. כמה 'לקח מוסר' צריכים אנו עם בני ישראל, בני אברהם יצחק ויעקב, עם סגולה מכל העמים ללמוד בקל וחומר מאותו נג"ל גוי. שלא להישבר ברוחנו בשום מצב שבעולם, גם במצבים זמניים קשים ונמוכים עלינו להחזיק עצ-מנו בעוז ובגבורה ולקיים בנפשנו "וַיִּנְבֵּא לְבוֹ בְּדָבָר ה'!" (דבה"ב י"ג) כדי שבעת העליה והתקומה תחזור מהרה למעמדה ולדרגתו בגדלות המוחין.

בטיב זה המעשה אמרתי לשובר את האוהן גם במצות ארבעת המינים שאנו נוטלים בידינו בחג הסוכות דגן, ומנענעים אותם בתוקף לכל רוחות העולם. כבר נודע במהות ארבעת המינים הללו שהינם 'כלי זייף' בדיהם של ישראל, להכרית בהם את כל המשטינים והמקטרגים שונאי ישראל לעילא ולתתא, כמבואר באריכות בספה"ק "מנחם ציון" להרה"ק מהרמ"מ מרימנוב זצוק"ל (שלהי פרשת האזינו) עיין שם בנעמ"ק דברי קדשו. ולפיכך מנענעים אנו אותם לכל רוחות השמים, ומביא 'מוליך' ומעלה ומוריד' (סוכות לו:) כדי להדוף בהם את כל הרוחות הרעות, כוחות הסטרא אחרא הבאים עלינו מכל צד.

אך על פי הלכה מוסר שלמדנו מטיב המעשה דגן, נוכל להוסיף בזה שב-שבעת ימי החג הללו עורכים אנו כעין 'תרגילים' צבאיים בהכנה לקראת כל השנה החדשה הבע"ט. וכדוגמת אותו נג"ל שעל אף היותו בגולה הדי-וויה ובשפל המצב לא הוניה את התרגילים הנעלים של המדרגות הנשגבות, כדי שיהיו מלומדים בידו. - כן אוחזים אנו בידינו את כל אלו העיטורים הנפלאים של הלולב אתרוג הדס וענבה בידינו, ועורכים בהם את כל הנע-נועים כדון, כדי שיהיו התרגילים הללו של 'עורכי המלחמה' מוכנים בידינו לכל ימות השנה כולה. ובבוא עת נסיון ומבחן, כשנצטרך לצאת ולהסתער למלחמת קודש, מלחמת הייצר, כבר יהיו כל טכסיסי המלחמה הפנימית סן המוכן בידינו, וקדושת ארבעת המינים הללו תעמוד לנו לסייע בעדנו, להתנער תדיר ולהתעלות במעלות הטובות בקדושה וטהרה, אמן.

גודל הציפייה לגאולה של גדולי ירושלים שהתגלחה בעת רכישת ה' מינים

אחד מגדולי הרבנים והמייסדים של שכונת 'מאה שערים' המעטירה, היה הרה"ג רבי שאול חיים הלוי הורוויץ זצ"ל הרב מדובריאונא, וחתנו של הגאון בעל ה'נחלת דוד' זצ"ל, שעלה לירושלים עיה"ק וייסד בה את תלמוד תורה וישיבת מאה שערים המפורסמת.

הוא היה גאון ותלמיד חכם עצום ואף התפרסם כמומחה גדול ומבין בטיב האחרונים והוללבים, ובמים שלפני חג הסוכות היו בני ירושלים נוהרים לביתו להראות לפניו את ארבעת המינים שרכשו,

כשהיהודים ביניהם ביקשו תמיד לעזור זה לזה בכל הצורך, כאחים בעת צרה הם חיזקו ועודדו זה את זה, כד"א (ישעיה מא' ו) "איש את רעהו יִעֲזֹר, וְלֵאחֵיו יֵאמֶר חֵזֶק".

במחנות הסגר שבסיביר העבירו את האסירים בעבודות פרך קשות בשעה שיש בבוקר עם צאת החמה, היו מעירים את כולם ודוחקים בהם לצאת תיכף חוצה למסדר ולמפקד, שלאחריו יצאו בשיירה אל יערות השלג שמסביב לעבודה של ארבע עשרה שעות רצופות! בכריתת עצים מפרכת ירחם ה'. כשהיו כולם בשעת ערב אל המחנות לאחר יום עבודה מפרך, היו כולם רוי-עדים מן הקור הנורא עייפים ומותשים וחלושים, ובקושי סרכו את רגליהם אל הדרגשים הנוקשים כדי 'לחטוף' מעט תנומה טרופה, עד שיקיצו שוב אל מלאכת העבודה הקשה.

אולם קומץ בני הישיבה של אותו מחנה, לא וויתרו בשום אופן על שלוש תפילות ביום, כשם שלא וויתרו על שאר מצוות התורה, והקפידו במסירות נפש בכל קוצו של יו"ד. לפיכך בשעות של לפנות בוקר השכימו הבחורים הנמרצים תיכף עם עלות השחר, בטרם יגיעו הקלגסים המקיצים הניחו תפילין והתפללו תפילת שחרית. את תפילת המנחה היו מתפללים בתוככי עבות היער, בהפקסה הקצרה שניתנה להם שם. ואילו מעריב התפללו בהי-גיעם חזרה אל המחנה, כשכל הגויים סביבותם כבר היו שרועים בכל רחבי האולם וישנים עמוק...

והנה יום אחד, כשהשכים ר' יענקלה הבחור לפנות בוקר כהרגלו והחל לה-תארגן לתפילה שם לב שבקצה השני של האולם, בימת אחותם של הנג"ר-לים ואנשי הממשל שהוללו מליטא התעורר לו אחד הנג"לים קם ממיטתו והעין מבט חודר סביב סביב כשהוא נראה מלא חששות פחד וחרדה. הגויים כולם עדיין ישנו עמוק על דרגשיהם השעה היתה עדיין מוקדמת לפנות בוקר, והנג"ל הליטאי יצא ממיטתו בחשאי, והשתדל לשמור על שקט מוחלט, כדי שלא יקום מאן דהוא ויביט במעשיו...

להוות הוא לא הבחין שבפניה הרחוקה אי שם בקצה השני שבאולם קם לו כבר בורא צעיר, יענקלה שמו, ועוקב ומביט במעשיו... במהירות הבזק הוציא הנג"ל את תיקו האישי, שלף מוחו בוריוזת ערכה של 'מדים צבאיים' של צבא ליטא, שכבר היו מקומטים והדוהים לאחר זמן רב שלא כובסו ולא הונחו... הוא התלבש במהרה באותם מדים, כשכל העת הוא מביט היטב לצדדים לוודא שאיש לא רואהו, שכן אביו לו ואוי לנפשו אם חיל רוסני אחד יתפסנו במדי הצבא הליטאי... לאחר מכן הוציא במהרה מתוך 'תיק' קטן מיוחד עיטורי דרגות שונות, וכן כמה מדליות גדולות יקרות ערך, הוא קשר וענד את כל העיטורים והמדליות על כתפיו על זרועותיו ועל חזרו כראוי, חשב על ראשו את הכומתה הצבאית עם עיטור צבא ההגנה של ליטא במרכזה. וכך לאחר שהיה לבוש במיטב 'מחצלותיו' עטור בדרגות הילה מפוארות החל לבצע תרגילים שונים...

מתחילה נעמד דום בגב זקוף, ולאחר מספר שניות החל 'להצדיע' [לעצמו...]. הוא הרים את כף ידו הפרושה והצמידה על מצחו לאות הצדעה, וכך הסתי-בב לו בהצדעתו אל כל ארבעת הצדדים. לאחר מכן הרים את ידיו בזו אחר זו, וכן את רגליו, בתנועת 'צעדה צבאית': שמאל-ימין-שמאל-ימין-שמאל! וכן הוסיף לבצע עוד כמה 'תרגילים' צבאיים שונים...

כל המבצע החשאי הזה לא ארך יותר מכמה דקות ספורות, ותיכף מיהר הנג"ל להסיר את כל העיטורים והמדים הצבאיים ושאר במדי האסיר העי-לובים של סיביר... הוא עוד הספיק לתחבם מהרה בחזרה אל מזורותו בטרם פרצו פנימה הזקופים הנחרצים ברוב המולה ורעש להקיץ את האסירים ולדחקם החוצה אל המסדר היומי.

ר' יענקלה עמד משתאה מומחק רב, כשעקב אחר מעשיו ופועליו של אותו נג"ל עטור תהילה, ולא הבין כלום, הוא התפלא מאוד לפרש אותם תרגילים והצדעות שביצע הנג"ל לפנות בוקר, שנראו כעניני כתרילי שווא, כאן בתוככי מערבות סיביר... [בדרך צחות הוא ציין, שכבר שמע על 'אזעקת שווא', אבל על 'תרגילי שווא' עוד לא שמע...]. והחליט להסתין על 'שעת הכושר' כשיוכל להפוס שיחה עם הנג"ל ולחקור אותו לפרש דבר.

באותו יום כשהציבו מפקדי המחנה את הפועלים האסירים ליציאה אל היער, כשהם מסודרים חמישה חמישה בשורה, כמו בכל יום תפס לו ר' יענקלה את מקומו ליד אותו נג"ל, והם החלו בצעידה רגלית של כמה קילומטרים בדרכם אל היער לחטוב עצים. מתחילה התעלם לו הקצין הגוי מן היהודי שנצמד לידו, הם היו רגילים במח-נה לבנו וללולל ביהודים, כשהם מטילים עליהם חזיר את העבודות הבויות, לא היה זה לפי כבודו להתרועע עם בחור יהודי צעיר נמוך קומה שמשום מה 'נשפל' דווקא אליו והתהלך לצידו. אך באמצע הדרך, כשראה ר' יענקלה שאיש לא מאזין להם, לחש אל הנג"ל שלצידו: סלח נא אדוני, אפשר לשאול אותך שאלה קטנה? נו! - הגיב הגוי במתיחות מה שאלתך? תדע נאמנתי, לחש לו ר' יענקלה, שהיום לפנות בוקר ראינו את כל מעשיו, עם המדים של צבא ליטא שעליך! הנג"ל נבהל ונחרד, הוא חשש והתיירא לנפשו שמה ילך הבחור 'להלשין'

כדי שיחווה את דעתו עליהם. תור ארוך השתרך מחוץ לביתו, כשאי נשים רבים הגיעו למאה שערים מכל רחבי השכונות, לשאול בדבר ז' זו הלכה, ולבדוק את כשרות אחרונתה.

אחד מהושבי העיר, יהודי פשוט ובעל יכולת רכש לעצמו אתרוג שבמחוז היה מראוה ספואר ונאה מאוד, וגידולו וצורתו עשו רושם של 'פרי עץ הד' למהדורין, והוא נדרש לשלם עבורו מחיר יקר ומי פולפל, ועתה בא עם אתרוגו הנאה לשאול על כשרותו ועל הידורו. לאחר שבדק הרב היטב את האתרוג מכל צדדיו, פסק לו שאתרוג זה כשר בשביל היום השני של סוכות... [שאינן גילתולו מן התורה כביום הראשון, כי אם משום תקנת חכמים וזכר למקדש]. – האיש שצורתו וגידולו של אתרוג זה מצאה חן בעיניו, שמח ואמר: הרי זה בדיוק טוב! שכן השנה חל יום ראשון דסוכות בשבת, ואין אנו מצרכים לזה האתרוג כי אם בשביל יום השני של סוכות ואילך! כששמע הרב את דבריו החל בוכה ומתייפה במר נפש, נבהל האיש ונרעד, שמא דיברתי שלא כדת, או אמרתי דבר שלא כשורה? – שאל בחשש.

נענה הרב ואמר, הנה עומדים אנו כעת בשלשה ימים תמימים לפני החג, ואתה כבר בטוח בעצמך שלא הצטרך את האתרוג רק ליום השני... הרי מצפים ומייחלים אנו בכל לב שמהרה יבנה המקדש, ונצטרך עוד השנה לארבעת המינים גם ביום ראשון של חג! [שכן בזמן שבית המקדש קיים נוטלים בירושלים את ארבעת המינים גם ביום טוב ראשון שחל בשבת].

ללמדך דין 'ציפית לישועה' כיצד היו נקיי הדעת שבירושלים, חשים כל העת את האמונה והציפייה הגדולה בביאת משיח צדקנו ובנין בית המקדש, עד שלא עלה על דעת הרב 'להקל בירושלים בארבעת המינים בשנה שחל בה יום הראשון בשבת, בתוקף תקוותו שיעטרכו עוד השנה לנטלם גם ביום הראשון. – ועל כך יש לנו לומר בכוונה גדולה ובכל לב: 'אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח, ואף על פי שיתמנהק עם זה לא אחכה לו בכל יום שיבוא', אמן ואמן.

עסק הצדיק בבנין 'שלום בית' ביומא רבא דהושענא רבא שממנו קם דור ישרים מבורך!

סיפר לי הרה"ג רבי משה ברנסדורף שליט"א, רב מו"ץ פיה"ק ירושלים ת"ו, על אביו הגאון המפורסם מורנו הרב רבי מאיר ברנסדורף זצ"ל דיין ומורה צדק בירושלים קרתא דשופרא, שהיה דרכו להחזיק את מכשיר הטלפון צמוד עימו בכל שעות היממה לרבות הלילות. כידוע שהוא היה אחד מגדולי הרבנים והמהגוים שבירושלים ואלפי מתישבי ירושלים היו מקושרים אליו בלב ונפש. כאשר בכל יום מימות השבוע היה מגיע לשכונת אחרת בעיר, לכמה שעות של 'קבלת קהל'. שמלבד היותו רב ודיין ופוסק מוסמך בשאלות גורליות שבכל ארבעת חלקי השולחן ערוך, ומוהל מומחה שרבות מישראל נימולו על ידו, היה גם עוסק הרבה בהשכנת שלום בין איש לאשתו, ובגישתו הנעימה והמיוחדת עלה בידו להשיכן שלום בבתיים רבים. לפיכך, בהיותו צדיק דגול מורם מעם, איש שהכל צריכים לו תמיד, היה מוכרח להחזיק את מכשיר הטלפון צמוד אצלו, שאם יצטרכו אותו בדחיפות יהיה מוכן ומוזמן בכל עת מצוא. ואפילו בעת שנכנס לבית המדרש, לא היה בריה לפניו והוכרח להשאיר הטלפון פתוח, וכשנכנסה שיחה דחופה שנצרכה להיענותו המיידית היה יוצא חוצה ומשוחח בענין הנחוצ, וחוזר לתלמודו. אולם מספר בנו הגאון ר' משה שליט"א לילה אחד בשנה היה מורה 'לכבות' לגמרי את מכשיר הטלפון שלו, היה זה ליל הושענא רבא, באומרו שאף כי מעיקר הדין מותר להחזיק הטלפון ביום זה הרי הוא יום הדין הגדול, מעין ראש השנה ויום הכיפורים. כאשר מפורש להדיא בוורה הקדוש שיום זה של 'הושענא רבא'

הוא יום הדין, ובו יוצאים פתקי הגזירות מבית המלך ברוך הוא ושי לפיכך יש להרבות בתפילות בהאי יומא עילאה. וזה לשון הוזהר (ח"ג לא): "ביומא שביעא דחג הוא סיימא דדינא דעלמא ופתקין נפקין מבי מלכא, וגבורין מתערי ומסתמיין בהאי יומא וכו". ושם (ח"א רכ): "אינון פתקין נפקין מבי מלכא ואחמסין בידי דסגנטיא ודינא מתעביד, ופתקין לא מהדרין תו לבי מלכא". ושם (ח"ג לב): "אמר רבי יוסי הא תנינן, הערבה דדימא לישפון בהאי יומא ומאי היא. אמר רבי חיאי אף על גב דלךרשא הוא דאתי, הכי הוא ודאי. דהא בהאי יומא בשפון תליא, בהאי יומא פקיד מלכא למיחב פתקין לסגנטיא ומסתמיי דינין, ואסתים לישנא בישא מעלמא. ביומא קדמא דין-הא שירותא דדינא הוא וסימא הוא בהאי יומא" עכ"ל.

מהאי טעמא היה הגאון רבי מאיר זצ"ל עסוק כל כולו בתפילות הנוראות דהאי יומא עילאה, [אשר כעדות הוזהר, הק' כולו תלוי בעבודת השפתיים] בקריאת התורה שבמשנה תורה, ובאמירת כל ספר התלים מרישא ועד גמירא, וכן למחרת בכל תפילות היום שנמ" שכו בהיכל הגדול שבבית המדרש 'תולדות אהרן' כמעט עד שקיעת החמה כנדע. – היה זה היום היחיד שבו לא היה ניתן 'להשיג' את רבי מאיר בטלפון.

שנה אחת ביום השישי של חג, אושפיזא דיזפא צדיקא, יום ערב הושענא רבא, בשעות אחר הצהריים קיבל רבי מאיר שיחה דחופה ביותר, ונדע לו על משפחה אחת מהמשפחות החשובות שבירוש"י, לים בני זוג צעירים שנישאו מזה כמה שנים, אך לדאבון לב השלום בית לא מצא את מקומו שם... הוא כבר נדרש להתעסקותו בתק' כבד זה כמה וכמה פעמים, אך עתה אירע שם 'משבר' קשה [פי" צוץ...]. ועתיד כל הבית כולו עמד מעורער כעלה נידף, רחמנא ליעלן. רבי מאיר הצדיק לא אמר נושא ח"ו, הוא עזב את הכל, והחל להכניס עצמו בעובי הקורה, לא נח ולא שקט, הוא רץ מרהר לאותו בית קשה המתנדד כספינה המטורפת בלב ים, דיבר שיחות רבות עם בני הזוג, כדי להחזיר את השלום והשלמות להסידר את הבית על מכונו. זו היתה 'צנדה' קשה שבמקדש, לא שעה ולא שעתים היה הגאון עסוק באותו מקרה קשה, אלא שעות רבות ורצופות עמל להעמיד דבר דיבור על אופניו, לשמחת לב כל הצדדים.

השעון כמובן עשה את שלו והתקדם ליעדו, וכמו בן חיל התקדם שעה אחר שעה, היום יפנה, השמש יבוא ויפנה, והגה"צ עדיין עוסק במצוה רבתי של 'שלום בית'. היום הגדול והנורא של 'הושענא רבא' כבר נכנס בפתח בתי הכנסות די בכל אתר מתמלאים במתפללים רבים, אבל הצדיק על משמרתו עומד כמלאך מיכאל משרת. בני הזוג שאלוהו כמה וכמה פעמים, שמא צריך הרב לחזור לביתו ולבית מדרשו, הלא הושענא רבא היום, אולי נמשך לאחר החג. אבל רבי מאיר באחת, עד שלא יחזור כאן השלום והשלמה בבטחה ובנעימים איננו הולך לשום מקום!

סופו של דבר, בשעת לילה מאוחרת מאוד עזב רבי מאיר את המקום לא לפני שסיים את כל מלאכתו בשלמותו, וכשמו כן הוא היה 'מאיר' אור גדול באותו בית, ומאו שכן השלום והשמחה בבית זה, כאשר ראו בני הזוג את גודל מסירות נפשו של הצדיק למענם בידעם נאמנה עד כמה חשובה אצלו התפילה ביומא רבא דהושענא רבא. בליל הושענא רבא של אותה שנה לא השתתף רבי מאיר לא במשנה תורה ולא בספר התלים. כענין שמצינו בו בדוד מלכא משיחא, אושפיזא קדישא עילאה דהאי יומא רבא, בפ"ק דברכות (ד): "כך אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא, רבונו של עולם, לא חסיד אני, שכל מלכי מזרח ומערב יושבים אגודות אגודות בכבודם, ואני יד מלוכלכות בדם ובשפייר ובשליא, כדי לטהר אשה לבעלה" ע"כ.

מאותו בית קם לו דור מפואר, בניו ובנות כשרים ושלמים דורות ישרים מבורכים, אילן רב פארות וזרע ברוך ה', שהיו תדיר באים אצל הצדיק לקבל את ברכת הקודש, והיו חביבים אצלו ביותר, ונקראו בביתו 'די הושענא רבא קינדער', על שם אותו הושענא רבא שהק' דיש רבי מאיר להקמת אותו בית נאמן, לשם ולהפארת בית ישראל.

מסירות נפש של הצדיק לכבוד הידור במצות אתרוג

בשנה האחרונה לשהותו של הרה"ק בעל 'זיואל משה' זצוק"ל, בעיר סטמאר הגדולה לאלקים, בטרם פרצו חיילי הס. הס. הנאזרים הנאציים להונגריה, בעוד מלחמת העולם משתוללת מזה כמה שנים בכל ארצות אירופא, עדיין שרר שקט יחסי בעיר סטמאר. אמנם גם ברחבי הונגריה הורגשה היטב המלחמה, ובעיקר השנאה הגדולה של הגויים ההונגרים כדקיימא לן הלכתא כסדרן, "עשוי שונא ליעקב!" עם כל זה החיים המשיכו להתנהל כסדרן, למרות כל הקשיים. בימים הנוראים של אותה שנה שהה רבינו בהיכל קדשו ברבנות העיר סטמאר יצ"ו, וכאשר עדיין לא הגיעה שמה תרועת המלחמה, ניהל את חצר קדשו בראש השנה וביום הקדוש כדרכו מימים ימימה. בימים שלפני חג הסוכות השתדל הרבי הקדוש בדאגתו אחר אתרוג נאה ומרהר, אך מחמת 'הסג' שבגבולות כאשר בפולין ושכנותיה כבר השתוללה המלחמה במלוא עוזה, ומחמת הקושי שבמעבר הג' בולות לא הצליחו באותה שנה לשלוח לו אתרוג יפה ומרהר כרצונו. האתרוג היחיד שבקושי הצליחו להבריח אליו לא מצא כל כך חן בעיניו, לאחר שהתעוררו לו בו כמה ספקות.

והנה נודע שבעיירה הסמוכה לסטמאר יש בנמצא אתרוג נאה ומרהר, להפארת, על אותו החליט הצדיק שלכבודה של מצוה יעבור הוא וביתו לכל ימי החג לאותה עיירה, כדי שיזכה לקיים את המצוה בהידור עם אותו אתרוג!

תיקף הריצו הנבאים הנאמנים טלגרמה דחופה לאותה עיר, שהרבי הק' מתעתד להתארח אצלם בימי החג הבעל"ט. משלחת של עסקנים ונבאים מסורים יצאה בזריזות לסדר את מעונו של הרבי שם הם הקימו עבורו סוכה נאה ורחבה, כראוי וכיאות לרבו של ישראל. וכן דאגו לכל ענייני החצר שיתנהלו שם כראוי, בהפילות החג ובי עריכת השולחנות, ובסידור מקומות אירוח לכל החסידים שיבואו ויעלו לקראת החג לשהות במחיצת הקודש בצילא דמהימנותא של האילן הגדול.

ואכן באותה שנה שהה הרבי כל ימי חג הסוכות באותה עיירה רק בשביל קיום המצוה בהידור, ועל אף הפחד והאימה שכבר נתנו את אותותיהם ביהודי אונגארין מחמת השמועות הרעות של השוואה האיומה, היתה שמחתו של הצדיק באותו חג גדולה מאוד על שזכה לקיים את המצוה בהידור. ולקראת 'שמחת תורה' חזר לביתו נאווה קודש שבסטמאר, והנהיג את ההקפות בשמחה והתלהבות עצומה כאשר היתה באמנה אתו תמיד.

דבר נסיעתו של הרבי לכבודה של מצוה והידורה התפרסם בכל ערי ישראל, ונעשה 'קידוש השם' גדול, כאשר ראו הכל ולקחו מוסר, כמה מסירות נפש צריך בשביל 'הידור המצוה'. שעל אף שהיה יכול לצאת ידי חובתו גם באותו אתרוג שהשיגו עבורו, לא אמר לעצמו הרי אין כאן אתרוג טוב יותר... אלא עזב הוא ומשפחתו את ביתו ואת חצירו רק לכבודה של מצוה, ולכבוד השם יתברך ברוך הוא, וראו הכל כיצד מקיים הצדיק פסוק כפשוטו (דברים ג, ה) "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך!"

ברכת 'חג שמו' שלוחה למרן רבינו הגה"צ שליט"א, לו ולביתו ולבניו שליט"א, ולכל בית ישראל.

על הברכה יעמדו

ניתן להנציח את העלון לשפות, לברכה והצלחה או ליארצייט | התורמים להפצת העלון | לקבלת העלון במייל (דוא"ל) נא לשלוח למייל המצוי"ב

לע"נ הרב יעקב מיכאל זצ"ל בן החבר הרב ר' ישראל זצ"ל מיינר ולבניו י"א אל תשפ"ג תנצבה.	יוסף בן טילה וואא לרפואה שלימה	האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים	שרה שיינדל בת טילה וואא להצלחה בכל העניינים	לע"נ מרת חיה סאסא בת לאה ולבניו י' סיון תנצבה.	לע"נ החבור שמואל מאיר ז"ל בן יכלחטי"א רבי ישראל יצחק ולבניו י"ח נסלו תנצבה.	גרפצ'יק סל: 02-5002321	קשת הרשת מינוב י"צ יקדים מסירות 02-6257948 info@keshet-hareshet.co.il	גל פ"ו
---	--------------------------------	---	---	--	---	------------------------	---	--------

יר"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רה' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגורין ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לרפוס) בקובץ ההדפסה. Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173